

มาตรการในการดำเนินการริบทรัพย์สินของกฎหมายต่างประเทศ

การนำกฎหมายต่างประเทศมาศึกษานั้นเป็นการศึกษาหลักเกณฑ์ และแนวกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาว่ากฎหมายไทยเป็นแบบใด และเพื่อปรับปรุงมาตรการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติดของประเทศไทยต่อไป

โทษริบทรัพย์สินของประเทศต่างๆ มิได้มีระบบลงตัวเหมือนกัน ความแตกต่างกันมีมาก ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงจะกล่าวถึงกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่มีการพัฒนากฎหมายในเรื่องนี้ พร้อมกับนำจุดเด่นของกฎหมายของแต่ละประเทศมาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของกฎหมายไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อพิจารณานำมาประกอบการพัฒนากฎหมายในเรื่องนี้ของประเทศไทย ำให้มีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อไป

ผู้เขียนเห็นสมควรพิจารณากฎหมายริบทรัพย์สินของประเทศต่างๆ ตามลำดับดังนี้

4.1 กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา

ตามหลักเดิมในคอมมอนลอว์ เห็นกันว่า ตัวทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นเอง เป็นทรัพย์สินที่ผิดและต้องริบให้แก่พระเจ้า ดังนั้นจึงเกิดความเข้าใจในสหรัฐอเมริกาว่าคดีฟ้องริบทรัพย์สินเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน (in rem) มิได้นำหลักกฎหมายอาญามาใช้¹ กฎหมายริบทรัพย์สินเป็นที่หวาดกลัวกันมากเพราะในอดีตมีการใช้โดยมิชอบ เช่นการริบทรัพย์สินทุกอย่างของผู้กระทำผิดต่อรัฐ เป็นต้น เมื่อสหรัฐอเมริกาได้เอกราช ก็ได้ออกกฎหมายในปี 1790 ห้ามการลงโทษริบราชบาตร แต่อีกไม่กี่เดือนต่อมาในปี 1790 นั้นเอง ก็มีการกำหนดการริบทรัพย์สินไว้ในกฎหมาย

1 R.H.Oberndorfor, "Forfeiture Remission: A Comparative Study of British, Canada, and United State Policy" 8 cal W.Int L.Rev 587-588.

เกี่ยวกับการเดินเรือและศุลกากรสำหรับเรือ และสินค้าที่ขนส่งโดยผิดกฎหมาย² อย่างไรก็ตามด้วยการพัฒนาที่สับสนในช่วงนี้ คดีริบทรัพย์จึงมีการวางหลักให้เป็นคดีแพ่ง (in rem action) กฎหมายริบทรัพย์จึงเรียกกันว่าการริบทรัพย์ทางแพ่ง (Civil Forfeiture)³

การริบทรัพย์ที่ถือว่าเป็นโทษอาญา เพิ่งมีในปี 1970 ดังปรากฏในกฎหมายว่าด้วยองค์กรเกี่ยวกับฉ้อโกงและการประพฤติมิชอบ (Racketeer Influenced and Corrupt Organization, RICO) และกฎหมายยาเสพติดว่าด้วยธุรกิจอาชญากรรมต่อเนื่อง (Continuing Criminal Enterprise, ECC) ซึ่งรัฐสภานำมาใช้แก้ปัญหองค์กรอาชญากรรม โดยกำหนดโทษริบทรัพย์ผู้กระทำความผิดไว้รุนแรง และเป็นเงื่อนไขสืบเนื่องมาจากการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นโดยตรง ทั้งนี้เพราะเห็นว่าอาชญากรรมที่กระทำลงโดยมุ่งหมายหลบเลี่ยงโทษทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญนั้น การนำโทษริบทรัพย์ที่รุนแรงมาใช้จะเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดโดยตรง คำว่าการริบทรัพย์ทางอาญา (Criminal Forfeiture) จึงเริ่มมีการนำมาใช้เรียกโทษตามกฎหมายดังกล่าว⁴ แต่ Civil Forfeiture ตามกฎหมายต่างๆก็ยังคงมีอยู่ต่อมา ส่วนกฎหมายบางฉบับที่มีการนำ Criminal Forfeiture มาใช้ริบทรัพย์ของผู้กระทำความผิด คำว่า Civil Forfeiture ก็ยังมีอยู่ โดยใช้ในการริบทรัพย์สินค้าผิดกฎหมายหรือทรัพย์สินของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

จากความสับสนในการเริ่มนำโทษริบทรัพย์มาใช้กับคดีอาญา ซึ่งทำให้กระบวนการต่างๆตามวิธีพิจารณาไม่ครบถ้วนและเห็นกันว่าขอบเขตที่นำมาใช้ยังไม่เหมาะสม จึงมีการปรับปรุงอย่างใหญ่ในปี 1984 เรียกกันว่า Comprehensive Forfeiture Act of 1984 (CFA) โดยแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ และขยายขอบเขตของการริบให้กว้างขวางขึ้น

2 Note "A Proposal to Reform Criminal Forfeiture under RICO and CCE" 97 HARV L. REV. 1932-1933 (1984)

3 Scharff, "Die Einsiehung" in Materialien Zur Strafrechtsreform VOL. 2 Allgemeiner Teil at 253-59 (1954), cited in, James R. Maxeiner, "Constitutionalizing Forfeiture Law The German Example" 27 Am J. Comp. L. P. 659 (1979)

4 Note "A Proposal to Reform Criminal (Forfeiture under RICO and CCE" Ibid P1929

คำว่า "ริบทรัพย์สิน" หมายความว่า การทำให้หมดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโดยมีต้องใช้ค่าตอบแทน" ตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาห้ามการริบทรัพย์สินทั้งหมด โดยมีกฎหมายผู้ปกครองซึ่งมีอำนาจในการริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิด จึงได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินเอาไว้ โดยจะริบเฉพาะทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายเท่านั้น และศาลมีภาระในการวินิจฉัยการพิสูจน์กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินว่า ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการริบทรัพย์สินทั้งทางแพ่ง (Civil Forfeiture) และการริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture) จะต้องไม่ขัดกับหลักรัฐธรรมนูญดังกล่าว⁵

ในปัจจุบันกฎหมายริบทรัพย์สินของสหรัฐอเมริกาจึงแยกออกเป็น 2 ประเภท

1. การริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture)

การริบทรัพย์สินทางแพ่ง เป็นกระบวนการริบทรัพย์สินที่กระทำต่อตัวทรัพย์สิน (in rem proceeding) มีใช้ต่อเจ้าของทรัพย์สินโดยกฎหมายถือว่าทรัพย์สินนั้นมีความผิด ส่วนเจ้าของทรัพย์สินซึ่งบริสุทธิ์ก็จะต้องพิสูจน์และอ้างว่าทรัพย์สินนั้น มิได้ใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย ตัวอย่างเช่น พ้องรถเมอร์ซีเดสหมายเลข 117 หรือห้องที่ดินหมายเลขที่ 23 โดยตัวทรัพย์สินเป็นจำเลย ดังนี้ เป็นหน้าที่ของเจ้าของที่จะพิสูจน์ว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่บริสุทธิ์ เกี่ยวกับภาระการพิสูจน์จะตกอยู่กับฝ่ายใดนี้โดยปกติเป็นหน้าที่ของฝ่ายโจทก์ที่จะพิสูจน์ให้ศาลเห็น แต่กฎหมายของสหรัฐอเมริกาหลายฉบับ ได้กำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับฝ่ายจำเลย เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้อ้างสิทธิ์ในทรัพย์สิน⁶

การริบทรัพย์สินทางแพ่งแม้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคดีอาญา แต่โดยที่ผู้ใช้วิธีพิจารณาความแพ่งมาตลอด การฟังพยานหลักฐานจึงยึดถือการซึ่งน้ำหนักพยานตามปกติ (Preponderance of the Evidence) ต่างกับคดีอาญาที่ต้องพิสูจน์อันปราศจากข้อสงสัย (Beyond Reasonable Doubt) การริบทรัพย์สินทางแพ่งจะกระจายไปฟ้องยังศาลที่ทรัพย์สินตั้งอยู่ และฟ้องตัวทรัพย์สินเป็นจำเลยในคดีโดยตรง การได้ตัวผู้กระทำความผิดมาหรือไม่ ไม่เป็นอุปสรรคที่จะริบทรัพย์สินซึ่งอาจริบได้ตามกฎหมาย⁷

5 Law Application to Criminal Forfeiture Proceeding แปลและเรียบเรียงโดย นายสุรพล ไตรเวทย์

6 Law Application to Criminal Forfeiture Proceeding ,อ้างแล้ว

7 Scharff ,Ibid, No 98-225 at 193

และโดยที่ถือกันว่าตัวทรัพย์สินนั้นเองเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ทรัพย์สินนั้นจึงมีผลตามมาตั้งแต่มีการกระทำความผิด การรับทรัพย์สินจึงมีผลให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของรัฐมาตั้งแต่กระทำความผิด⁸ การโอนต่อมาไม่มีผล ผู้รับโอนจะอ้างว่าตนได้รับมาโดยสุจริตไม่ได้ (Sisons V.U.S 541) F.2d 1351 (9th Cir 1976)

ก. การรับทรัพย์สินในกฎหมายยาเสพติด (Controlled Substances Act) การรับทรัพย์สินทางแพ่งของกฎหมายนี้ใช้กับทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้ (21 U.S.C.881(a))

- (1) ยาเสพติดที่ผลิต ครอบครอง จำหน่าย แจกจ่าย หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย
- (2) วัตถุดับและอุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการผลิต และการขนส่งยาเสพติด
- (3) ทรัพย์สินทุกชนิดที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้เป็นภาชนะของยาเสพติดและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
- (4) ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการขนส่ง การขาย การครอบครอง และการซ่อนเร้นยาเสพติด หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องไว้แต่

(ก) ยานพาหนะของผู้ขนส่งสาธารณะ (Common Carrier) ที่รับขนตามปกติ นอกจากผู้นั้นจะยินยอม หรือเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด หรือ

(ข) ยานพาหนะของผู้ที่ไม่มีส่วนในการกระทำความผิด และผู้กระทำความผิด ได้การครอบครองยานพาหนะนั้นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- (5) เอกสารต่างๆ ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด
- (6) เงินตรา เอกสารสิทธิ หรือสิ่งมีค่าอันใดที่จัดไว้ให้หรือตั้งใจจะไว้ให้แก่บุคคลใดๆ เพื่อแลกเปลี่ยนกับยาเสพติด โดยมีชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งเงินได้ และดอกผลจากสิ่งดังกล่าวไว้แต่ทรัพย์สินที่เจ้าของมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำนั้นด้วย
- (7) อสังหาริมทรัพย์ สิทธิ และผลประโยชน์ในที่ดิน อุปกรณ์และการทำประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไว้แต่เจ้าของจะมิได้รู้เห็นยินยอมในการกระทำนั้นด้วย

⁸ Scharff.Rep.98-225 at 196:T.Reed, "Criminal Forfeiture under The Comprehensive Forfeiture Act of 1984:Raising The Stakes,"22 Crime L.Rev.756(1985)

แต่เดิมการรับทรัพย์ตามกฎหมายนี้ใช้กับธุรกิจอาชญากรรมต่อเนื่อง (Continuing Criminal Enterprise) เท่านั้น ซึ่งจะต้องมีการกระทำเป็นลำดับอย่างน้อยสามครั้งโดยบุคคลที่สมคบตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขยกเลิกเงื่อนไขนี้ และใช้กับการกระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติดเป็นการทั่วไป

การยึดทรัพย์สินที่อาจรับได้จะต้องมีการร้องขอต่อศาล เว้นแต่เป็นการยึดในการจับหรือการค้น ในกรณีที่อยู่อาศัยการมีเหตุอันควรเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นเข้าข่ายที่รับได้ตามกฎหมายจะยึดไว้ก่อนก็ได้ แต่ต้องร้องขอต่อศาลต่อไปโดยเร็ว (21 U.S.C. 881(b)) การนำทรัพย์สินที่รับออกขายหรือการคืนทรัพย์สินที่มีการรับให้นำกฎหมายศุลกากรมาใช้โดยอนุโลม (21 U.S.C. 881(d)) ทรัพย์สินที่รับแล้วนั้นอาจใช้ในราชการก็ได้ หรือจะนำออกขายก็ได้หากไม่ใช่กรณีต้องห้ามตามกฎหมาย (21 U.S.C. 881(c)) เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด กฎหมายฉบับนี้ระบุไว้โดยตรงว่าทรัพย์สินที่ต้องรับนั้นถือว่ากรรมสิทธิ์ตกเป็นของรัฐตั้งแต่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ต้องถูกยึดเกิดขึ้น (21 U.S.C. 881(h))

สำหรับการดำเนินรับทรัพย์ทางแพ่ง ซึ่งต้องฟ้องยังศาลต่างๆ นั้น กฎหมายกำหนดให้อัยการอาจขอให้ศาลรื้อการพิจารณาคดีไว้ได้ เมื่อมีการฟ้องคดีอาญาในกรณีที่เกี่ยวข้องขึ้นแล้ว (21 U.S.C. 881(i)) ทั้งนี้เพื่อมิให้มีการพิพากษา ในคดียึดทรัพย์ทางแพ่งก่อนคดีอาญาเสร็จสิ้น เพราะอาจกลายเป็นการเปิดเผยเทคนิคในการดำเนินคดีของอัยการ⁹ และให้อำนาจฟ้องคดีแพ่งยังศาลที่พิจารณาคดีอาญาได้ด้วย (21 U.S.C. 881(j)) เพื่อเปิดโอกาสให้มีการร่วมพิจารณาคดีไปด้วยกัน

ข. การรับทรัพย์สินของบุคคลที่สาม

กรณีปัญหาในการรับทรัพย์ของบุคคลที่สาม ซึ่งมีใช้ผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้สนับสนุนหรือตัวการร่วมด้วยนั้น ตั้งแต่เดิมมาศาลวางหลักไว้แน่ชัดว่า ความสุจริตของบุคคลที่สามไม่เป็นข้อต่อสู้มิให้มีการรับทรัพย์ของตน¹⁰ ซึ่งก็มีผู้อ้างเรื่อง Innocent Person ผู้คดีในศาลเสมอมาในคดี U.S. v U.S. Coin & Currency, 401 U.S. 715 (1971) ศาลวินิจฉัยว่าการไม่รู้เห็นกันกระทำความผิด (Privity with the Crime) เป็นข้ออ้างไม่ให้รับได้ แต่มีผู้วิจารณ์กันว่าคดีนี้

9 Scharff, Rep. 98-225 at 215-216

10 U.S. v One Ford Coupe Automobile, 272 U.S. 321 (1926)

ศาลตัดสินเช่นนั้น เพราะบทบัญญัติในกฎหมายศุลกากร ในขณะที่นั้นอำนาจคืนทรัพย์สินที่รับของรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง (19 U.S.C.1618) เริ่มกำหนดแนวทางในการคืนทรัพย์สินไว้เช่นนั้นมากกว่า¹¹ ซึ่งศาลศาลสูงสหรัฐในคดีต่อมาจึงวางหลักแน่ชัดในคดี Calero-Toledo V Pearson Yacht Laesing Co., 416 U.S.663 (1974) ว่าความสุจริตของเจ้าของไม่เป็นข้ออ้างมิให้รับมาแต่เดิม การรับเรือที่ขยาเสพติดมีผลเป็นการป้องกันการกระทำผิดครั้งต่อไป เป็นการลงโทษเพื่อให้เสียหายทางเศรษฐกิจ เพื่อไม่ให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำผิด ซึ่งเมื่อมีกฎหมายเช่นนั้นแล้ว เจ้าของเรือจะต้องมีหน้าที่ระมัดระวังในการให้เช่าเรือของตนไปใช้ในการกระทำผิด การรับทรัพย์สินของบุคคลที่สามจึงไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ จากแนวของศาลสูงสหรัฐอเมริกาในคดีนี้เท่ากับเห็นว่าหากบุคคลที่สามซึ่งสุจริตได้กระทำการต่างๆ อันควรมีให้เกิดการกระทำผิดแล้วก็อาจเป็นข้อยกเว้นการรับทรัพย์สินได้ ซึ่งแนววินิจฉัยนี้เห็นว่าบุคคลที่สามต้องมีเหตุรับผิดชอบ (Culpable) ด้วยการประมาทหรือรู้เห็นการเอาไปใช้โดยมีขบนั้น ศาลสูงของมลรัฐต่างๆก็เริ่มยึดถือแนวนี้มาบ้างแล้ว¹² กฎหมายสารบัญญัติในระยะหลัง จึงได้ระบุเรื่องการสุจริตหรือการมิได้รู้เห็นเป็นใจหรือไม่มีส่วนในการกระทำผิด (Innocent Person) เป็นเงื่อนไขในการรับทรัพย์สินบุคคลที่สามไว้ชัดเจนขึ้น (เว้นแต่มีข้อยกเว้นตามที่ได้กล่าวมาแล้ว)

U.S. V One Rockwell Intern, Commander 690c/840, 594F.Supp. 133 (1984) เจ้าของเครื่องบินไม่ทราบว่ามีผู้เช่าเครื่องบินจะใช้เครื่องบินของตนขยาเสพติด แต่ในการให้เช่าเพื่อธุรกิจส่วนตัวในบริเวณที่มีการลักลอบขยาเสพติดอยู่เสมอๆ นั้น การที่เจ้าของเครื่องบินมิได้ทำอย่างใดในการให้เช่า เพื่อป้องกันการใช้โดยมีขบด้วยกฎหมาย เครื่องบินดังกล่าวอยู่ในข่ายต้องรับ

2. การรับทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture)

การรับทรัพย์สินทางอาญา เป็นกระบวนการรับทรัพย์สินซึ่งกระทำต่อตัวบุคคล (in personam proceeding) โดยเป็นส่วนหนึ่งของการฟ้องคดีอาญา เช่น ในคดียาเสพติดซึ่งเป็นคดีอาญาประเภทหนึ่ง เมื่อยื่นคำฟ้องหากมีทรัพย์สินใดที่สมควรจะรับ พนักงานอัยการก็ต้องระบุไว้ในคำฟ้องด้วย เพื่อขอให้ศาลสั่งรับ เนื่องจากการรับทรัพย์สินทางอาญา เป็นการดำเนินคดีต่อตัวบุคคล

11 Cherry, Ibid P873

12 เรื่องเดิม

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องยึดถือคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดเป็นหลัก หากศาลวินิจฉัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด จึงจะริบทรัพย์สินได้ และการลงความเห็นจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องมีการพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยแล้วด้วย¹³

การริบทรัพย์สินทางอาญา ที่ถือว่าเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยตรงมีเป็นครั้งแรกในกฎหมาย RICO และ CCE ซึ่งออกมาเมื่อปี 1970 โดยจะฟ้องตัวผู้กระทำความผิด (in personam) มีใช้ฟ้องตัวทรัพย์สินอย่างการริบทรัพย์สินทางแพ่ง แต่การใช้ยังเป็นปัญหาเพราะไม่เป็นที่เข้าใจตรงกันในรายละเอียด และการจำกัดการใช้เฉพาะคดีที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมในปี 1984 จึงมีการแก้ไขกฎหมาย RICO และ CCE ใหม่ให้ใช้ริบทรัพย์สินทางอาญาแก่การกระทำ ความผิดร้ายแรงหลายประเภท (Felony) เช่นการกระทำหรือการข่มขู่ที่ร้ายแรงเกี่ยวกับการฆ่า การลักพาตัว การพนัน การวางเพลิง การลักทรัพย์ การให้สินบน การลามกอนาจาร การค้ายาเสพติด การฉ้อโกงในการขายหลักทรัพย์ และความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ฯลฯ เป็นต้น โดยไม่จำกัดเฉพาะการกระทำโดยองค์กร ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับที่แก้ไขใหม่จะมีหลักการและรายละเอียดอย่างเดียวกัน

ก. ทรัพย์สินที่อาจถูกริบ (18 U.S.C. 1963 และ U.S.C.853) ได้แก่

(1) ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่เกิดขึ้น หรือได้มาจากการกระทำความผิด ทั้งนี้เพราะเห็นว่าการพิสูจน์ "ถ้าไร" ตามกฎหมายเดิมนั้นทำได้ยาก

(2) ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่ได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำ ความผิด หรืออำนวยความสะดวกแก่การกระทำความผิด

(3) ในกรณีของธุรกิจยาเสพติด (มีการกระทำมากกว่าสามกรณีต่อเนื่องกันโดย บุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป) หรือในกรณีของอั้งยี่ (การหารายได้จากการกระทำผิดร้ายแรงตั้งแต่สอง ครั้งขึ้นไป) บรรดาผลประโยชน์ทรัพย์สินหรือสิทธิไม่ว่าในรูปแบบใดๆ ที่บุคคลนั้นเมื่ออยู่หรือใช้ใน ธุรกิจอาชญากรรมต่อเนื่อง หรือในอั้งยี่แห่งนั้นจะต้องถูกริบทั้งหมด

การริบทรัพย์สินทางอาญา เป็นความประสงค์ต้องการตัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้ไป โดยไม่ชอบ ซึ่งทางปฏิบัติบุคคลเหล่านั้นอาจมีทรัพย์สินหลายแห่ง เช่น มีสำนักงานในนิวยอร์ก

13 Law Application to Criminal Forfeiture Proceeding, อ้างแล้ว

มีบ่อน้ำมันในเท็กซัส มีคอกม้าในแคลิฟอร์เนียร์ หรือมีเครื่องเพชร หรือหุ่นในธุรกิจอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ไม่อาจมีได้ แต่กระหามานานจนไม่อาจรู้ได้ว่าผู้เสียหายเป็นใครจึงไม่อาจเอาคืนให้ได้การทำให้รับเป็นของแผ่นดินเท่ากับเป็นการให้ตกเป็นของส่วนรวม อย่างไรก็ตามการรับทรัพย์สินทางอาญานี้มิใช่มุ่งรับทุกอย่าง เช่นกรณีรับราชบาตร แต่รับเฉพาะส่วนที่ได้ไปโดยการกระทำ ความผิดเท่านั้น¹⁴ ดังนั้นกฎหมายใหม่จึงตั้งใจจะให้ทรัพย์สินที่รับมีขอบเขตกว้างขวาง โดยระบุไว้ว่าสิ่งที่ถูกริบอาจเป็นอสังหาริมทรัพย์ สงหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินมีรูปร่าง หรือทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง สิทธิ เอกสิทธิ และประโยชน์ทุกชนิด เพื่อให้กว้างที่สุดเพราะแต่เดิมเข้าใจว่าไม่รวมถึงโรงงาน บ้านหรือที่ดินที่ใช้ในการกระทำผิดหรือเพาะปลูกยาเสพติด¹⁵

ทรัพย์สินที่จะรับทางอาญานี้ ต้องเป็นทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของรัฐตั้งแต่วันที่มีการกระทำความผิด ผลย้อนหลังอันนี้เรียกกันว่า Relation Back Doctrine ทำให้การโอนกันต่อๆมาไม่มีผลในกฎหมาย ซึ่งเป็นที่ยอมรับหลักมาจากกรณีรับทรัพย์สินทางแพ่ง ทั้งนี้เว้นแต่ผู้รับโอนจะเป็นผู้สุจริตที่รับโอนโดยมีคำตอบแทน และขณะที่รับโอนไม่มีเหตุที่จะเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในบังคับแห่งการรับทรัพย์สิน (18 U.S.C.1963 (c) และ 21 U.S.C.853(c)) สำหรับกฎหมายยาเสพติดนั้นสืบสันนิษฐานไว้โดยเฉพาะว่า ถ้าพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินมาในขณะนั้น หรือภายในเวลาอันควรหลังจากนั้น และไม่ปรากฏว่ามีที่มาแห่งรายได้ (21 U.S.C.853(d))

ข. การคุ้มครองทรัพย์สินที่อาจรับได้ ในการดำเนินคดีอาญากฎหมายได้กำหนดวิธีการออกคำสั่งห้าม (Restraining Order) โดยศาลเพื่อเป็นหลักประกันว่าทรัพย์สินที่จะรับจะไม่ถูกย้ายไปเสียซึ่งมีด้วยกัน 3 กรณี (18 U.S.C.1963(c) และ 21 U.S.C.853 (c)) คือ

1. คำสั่งชั่วคราว ก่อนฟ้องคดีหากเห็นว่าทรัพย์สินน่าจะเชื่อว่าเข้าข่ายรับได้ และการมีหมายเรียกว่าได้สวนจะเสี่ยงต่อการย้าย อัยการอาจมีคำขอฝ่ายเดียวให้ศาลออกคำสั่งห้ามชั่วคราวได้ แต่คำสั่งนี้จะมีระยะเวลาห้ามชั่วคราวเกินสิบวันไม่ได้

2. คำสั่งห้ามพิเศษ ก่อนฟ้องคดีอัยการอาจขอให้ศาลออกคำสั่งห้ามไว้ก่อนได้เพื่อให้มี

14 Note, อ้างแล้ว หน้า 1934-1935

15 S. Rep.Na.98-225 at 195

ทรัพย์สินนั้นไว้ในกรณีที่จะมีการรับต่อไป แต่ศาลต้องมีหมายเรียกอีกฝ่ายหนึ่งมาไต่สวนพิจารณาว่ามีเหตุอันควรหรือไม่คำสั่งห้ามกรณีนี้มีระยะเวลาไม่เกินเก้าสิบวันเว้นแต่ศาลจะต่อระยะเวลาให้หรือมีการฟ้องคดีอาญาต่อมา

3. คำสั่งห้ามปกติ เมื่อมีการฟ้องคดีอาญาแล้วด้วยการมีคำขอ ศาลก็จะออกคำสั่งห้ามชั่วคราวไว้ ซึ่งจะมีผลจนกว่าคดีจะสิ้นสุด

ในกรณีคำสั่งห้ามดังกล่าว ศาลจะสั่งให้ดำเนินการใด หรือสั่งให้วางประกันก็ได้

การรวมคดีอาญากับคดีขอคืนทรัพย์สิน เมื่อมีการฟ้องคดีอาญาแล้ว กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดฟ้องคดีแพ่งเรียกทรัพย์สินคืนจนกว่าจะมีการพิจารณาคดีอาญาจะเสร็จสิ้น (18 U.S.C.1963(j) และ U.S.C.853(k)) เพื่อให้ผลคดีไม่สับสนและมีให้การดำเนินคดีเสียหาย เว้นแต่จะร้องขอพ่วงเข้ามาในภายหลังในศาลที่พิจารณาคดีนั้นเอง และศาลที่พิจารณาคดีอาญาจะทราบพื้นฐานของคดีได้ที่อยู่แล้ว เป็นการประหยัดกว่าให้แยกพิจารณากันไป การขอคืนทรัพย์สินที่รับจะมีการพิจารณาต่อไปหลังจากที่การดำเนินคดีอาญาเสร็จสิ้นแล้ว (18 U.S.C.1936(m) และ 21 U.S.C.853(n) ซึ่งการพิจารณาจะยึดน้ำหนักพยานที่มากกว่าเป็นสำคัญ (Preponderance of the Evidence) โดยศาลอาจสั่งให้คืนทรัพย์สินที่ได้รับได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (ก) ขณะเกิดการทำผิดทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้ร้องขอ มิใช่ของผู้กระทำความผิด¹⁷หรือ (ข) ผู้ร้องขอเป็นผู้รับโอนโดยสุจริต มีค่าตอบแทน และขณะที่รับโอนไม่มีเหตุจะเชื่อว่าทรัพย์สินจะอยู่ในข่ายที่จะถูกริบ

4.2 กฎหมายสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน

แต่เดิมมานักกฎหมายเยอรมันมักเห็นว่าการริบทรัพย์สินอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ (1) เป็นการลงโทษ (Punitive) และ (2) เป็นการป้องกัน (Preventive) โดยมีการเสนอแนวในการแบ่งแยกว่า หากการริบทรัพย์สินใดเป็นการริบทรัพย์สินของตัวการ หรือผู้ร่วมกระทำความผิด

16 S. Rep.No.98-225 at 206-208 และ 210

17 S. Rep.No.98-225 at 209

18 คำพิพากษา วันที่ 16 กรกฎาคม 1965, 20 BGHST 253

แล้วก็เป็มาตรการลงโทษ แต่การริบทรัพย์สินในกรณีไม่ค้ำประกันว่าเป็นของผู้ใดเป็นมาตรการป้องกัน แต่ต่อมาก็ยอมรับว่ามีกฎหมายที่ให้ทรัพย์สินของบุคคลที่สามอยู่เช่นกัน ในบางกรณีซึ่งมีลักษณะไปทางมุ่งลงโทษ (Punishment-like forfeiture) ระยะเวลาจึงมีผู้เสนอว่าแบ่งออกเป็นสองแบบ แต่เดิมนั้นควรดูที่ความมุ่งหมาย โดยถ้าเป็นการริบทรัพย์สินเพราะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในอดีตก็เป็มาตรการลงโทษหรือเสมือนลงโทษ ส่วนการริบทรัพย์สินโดยไม่ค้ำประกันการกระทำในอดีตของผู้กระทำคนหนึ่งคนใด แต่เป็นไปเพื่อป้องกันอันตรายต่อสังคมก็เป็มาตรการป้องกัน¹⁸ ทรัพย์สินอันตรายแยกออกไว้เป็น 2 ประเภทคือ (ก) กรณีอันตรายโดยทั่วไป เช่น ระเบิดสงคราม ยาพิษ และ (ข) กรณีอันตรายในบางภาวะการณ เช่น ปืนไรเฟิล ที่อยู่ในมือของคนสติไม่ดี กรณีมักเห็นกันว่าอาจรับได้ตามหลักมาตรการป้องกัน แต่มีผู้วิจารณ์บางคนเห็นว่า จะแยกเด็ดขาดเช่นนั้นไม่ได้ เช่นระเบิดที่อยู่ในครอบครองของโรงงานผู้ผลิต หรือแสมบ่ที่เก็บไว้เป็นตัวอย่างให้เห็นในห้องสมุดเหล่านี้ไม่ได้เป็นอันตรายต่อสังคมโดยตรง ซึ่งควรพิจารณาเป็นกรณีมากกว่ามาตรา 74 ประมวลกฎหมายอาญา ปัจจุบันกำหนดหลักการให้รับได้ โดยค้ำประกันถึงอันตรายที่จะมีต่อสาธารณ หรือกรณีนี้อาจมีการนำมาใช้กระทำผิดอีกเท่านั้น

กรณีกระบวนการพิจารณาคดีริบทรัพย์สิน การริบทรัพย์สินโดยปกติจะมีควบคู่กับการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิด การฟ้องตัวทรัพย์สินในกรณีหาตัวผู้กระทำผิดเป็นข้อยกเว้นเท่านั้น ในการฟ้องคดีอาญานั้นบุคคลที่สาม ซึ่งมีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอเข้ามาในคดีอาญาได้ (มาตรา 431-439 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) โดยมีสิทธิเช่นอย่างจำเลยในคดีนั้น แม้แต่กรณีที่บุคคลภายนอกไม่ร้องขอเข้ามา มาตรา 432 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็บังคับให้ศาลเรียกมาไต่สวนด้วยหากทราบว่าเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนในคดีที่แยกไปฟ้องการริบทรัพย์สินต่างหากนั้น หากเป็นการริบทรัพย์สินตามมาตรการลงโทษแม้ว่าผู้กระทำผิดหลบหนีไป หรือหาไม่พบก็ยังสามารถฟ้องได้ แต่ถ้าการฟ้องนั้นเป็นไปไม่ได้โดยข้อกฎหมาย เช่นผู้ทำผิดตายแล้วหรือมีเหตุไม่ต้องรับโทษ ดังนั้นจะแยกฟ้องคดีริบทรัพย์สินออกไปไม่ได้ ในการฟ้องคดีนี้โจทก์ก็ยังคงพิสูจน์องค์ประกอบความผิดทุกประการเท่านั้นเกี่ยวกับการฟ้องลงโทษคดีอาญาปกติ แต่ในกรณีของการริบทรัพย์สินตามมาตรการป้องกัน การฟ้องคดีริบทรัพย์สินแยกไปอาจทำได้ไม่ว่าจะมีเหตุที่เป็นไปไม่ได้ โดยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายก็ตาม กรณียังฟ้องได้เสมอ (มาตรา 76 a ประมวลกฎหมายอาญา) เพราะการริบทรัพย์สินที่เป็นอันตรายต่อสังคมจะไม่ถูกตัดโดยอายุความหรือการอภัยโทษ

4.3 ประเทศอังกฤษ

4.3.1 พระราชบัญญัติความผิดลักลอบค้ายาเสพติด ค.ศ. 1986

(Drugs Trafficking Offences Act 1986)

วัตถุประสงค์ พระราชบัญญัตินี้บัญญัติขึ้นเพื่อดำเนินการริบทรัพย์สินของการค้ายาเสพติด คินและบทบัญญัติอื่นๆเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด บทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหา ซึ่งอาจใช้เป็น ประโยชน์หรือทำให้เหมาะสม สำหรับใช้ในการดำเนินการควบคุมยาเสพติด หรือใช้เพื่อเตรียม การควบคุมยาเสพติด เพื่อการปกครองประเทศและ เพื่อเพิ่มจำนวนของกรรมาธิการช่วยเหลือ ตำรวจนครบาล

การดำเนินการริบทรัพย์สินของการค้ายาเสพติด

1. คำสั่งริบทรัพย์สิน (Confiscation orders)

(1) ภายใต้อนุมาตรา (7) ข้างล่างนี้ ในกรณีที่ผู้ใดปรากฏตัวก่อนที่ศาลอาญา (The Crown Court) พิพากษาเกี่ยวกับความผิดฐานค้ายาเสพติดหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งฐานความผิด (และไม่มีคำพิพากษามาก่อน หรือการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการตัดสินความผิด หรือในกรณีที่ เกี่ยวข้องของความผิด) ศาลจะต้องดำเนินการต่อไป

(2) ศาลจะต้องพิจารณาก่อนว่าจำเลยมีผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดหรือไม่

(3) เพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดซึ่งขณะนั้น (ไม่ว่าก่อนหรือหลังพระราช บัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ) ได้รับประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนอื่นๆ เกี่ยวกับการค้ายาเสพติด โดยตนเอง หรือบุคคลอื่นที่มีผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติด

(4) ถ้าศาลพิจารณาว่าจำเลยมีผลประโยชน์ ศาลจะต้องตัดสินตามมาตรา 4 ของ พระราชบัญญัตินี้ ในจำนวนของทรัพย์สินที่จะริบในคดีโดยเหตุของพระราชบัญญัตินี้ ก่อนมีคำพิพากษา หรือก่อนดำเนินการอื่นเกี่ยวกับความผิด

(5) เกี่ยวกับความผิดหรือเกี่ยวข้องกับความผิด ศาลจะต้องทำดังนี้

(ก) สั่งจำเลยเพื่อจ่ายตามจำนวนนั้น

(ข) ดำเนินการหารายการคำสั่งก่อน

(1) กำหนดค่าปรับแก่จำเลย

(2) ออกคำสั่งใดๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ของจำเลย

(ค) ภายใต้วรรค (ข) ข้างต้น คำสั่งอนุญาตออกจากรายการในการพิจารณาพิพากษาที่เหมาะสมหรือการกระทำอื่นใดของการดำเนินการต่อจำเลย

(6) ไม่มีบทบัญญัติจำกัดอำนาจของศาล ดำเนินการต่อจำเลยในวิธีเฉพาะจากการดำเนินการกับจำเลยพร้อมไปกับวิธีการอื่น จะต้องออกคำสั่งตามที่มาตรานี้จำกัด ศาลอาญา (The Crown Court) จากการดำเนินการต่อจำเลยในวิธีที่ศาลพิจารณาตามความเหมาะสมเกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(7) อนุมาตรา (1) ดังกล่าวข้างต้น ไม่ใช้เกี่ยวกับความผิดใด ซึ่งบุคคลปรากฏตัวก่อนศาลอาญา (The Crown Court) พิพากษา ถ้า

(ก) จำเลยกระทำต่อศาลอาญาเพื่อพิพากษาเกี่ยวกับความผิดนั้น ตามมาตรา 37(1) ของ The Magistrates Court Act 1980 (กระทำต่อศาลอาญากับแนวคำพิพากษาของเยาวชน)

(ข) อำนาจของศาล (นอกจากพระราชบัญญัตินี้) กับการดำเนินการต่อจำเลยเกี่ยวกับความผิดนั้นถูกจำกัดการกระทำต่อจำเลยในวิธีทางซึ่ง The Magistrates Court อาจดำเนินการต่อจำเลยเกี่ยวกับความผิด

(8) ในพระราชบัญญัตินี้

(ก) คำสั่งที่อ้างถึงตามมาตรา 2 นี้ คือ "คำสั่งริบทรัพย์สิน" และ

(ข) ผู้ใดซึ่งดำเนินการตามบทบัญญัติ สำหรับความผิดฐานค้ายาเสพติดที่ถูกอ้างถึง (ไม่ว่ามีคำพิพากษาหรือไม่) คือ "จำเลย" (The Defendant)

มาตรา 2 การประเมินทรัพย์สินของการค้ายาเสพติด

(1) เพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

(ก) ประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้รับโดยบุคคลในขณะนั้น (ไม่ว่าก่อนหรือหลังมาตรา 1 ของพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ) เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดโดยจำเลยหรือบุคคลอื่นเป็นการดำเนินการค้ายาเสพติดของจำเลย และ

(ข) มูลค่าของทรัพย์สินที่รับของจำเลย ของการค้ายาเสพติดที่รวมกันอยู่ของมูลค่าของประโยชน์หรือคำตอบแทนอื่นๆ

(2) เพื่อวัตถุประสงค์ของการพิจารณา ไม่ว่าจำเลยจะมีผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดหรือไม่ก็ตามและถ้าได้มีการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกริบของการค้ายาเสพติด ศาลอาจจะสันนิษฐานว่าได้มาจากการค้ายาเสพติด เว้นแต่จำเลยได้แสดงข้อสันนิษฐานเพิ่มเติมว่าไม่ถูกต้องกับคดีนั้น

(3) การสันนิษฐานนั้น คือ

(ก) ทรัพย์สินนั้นปรากฏต่อศาลว่า

(1) จำเลยได้ยึดถือครอบครองในเวลาตั้งแต่พิพากษาว่ากระทำความผิด หรือ

(2) จำเลยโอนในเวลาตั้งแต่เริ่มก่อนสิ้นระยะเวลาหกเดือน เมื่อมีการดำเนินการ ซึ่งจำเลยได้รับในโอกาสแรกที่สุดที่จำเลยได้ปรากฏตัวต่อศาลที่ยึดถือครอบครองทรัพย์สินประโยชน์ สิ่งตอบแทนเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดรับชนโดยจำเลย

(ข) ค่าใช้จ่ายของจำเลย ตั้งแต่ระยะเวลาที่พบผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับ เกี่ยวกับการรับชนยาเสพติด และ

(ค) เพื่อวัตถุประสงค์ของมูลค่าทรัพย์สินที่ได้รับ เพื่อที่จะรับในเวลาใดๆ ซึ่งจำเลยได้รับคำตอบแทน ตนได้รับทรัพย์สินโดยแยกต่างหากจากทรัพย์สินอื่น

(4) อนุมาตรา (2) ข้างบนไม่ใช่บังคับ ถ้าเพียงแต่ความผิดฐานค้ายาเสพติดเกี่ยวกับที่จำเลยปรากฏตัวก่อนศาลพิพากษาความผิด ตามมาตรา 24 ของพระราชบัญญัตินี้

(5) เพื่อวัตถุประสงค์ ของการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินของการค้ายาเสพติดของจำเลย ในกรณีก่อนที่จะออกคำสั่งริบทรัพย์สินต่อจำเลย ศาลจะต้องอนุญาตให้เอาออกจากบัญชีของการดำเนินการริบทรัพย์สินของการค้ายาเสพติดว่าได้แสดงต่อศาล เพื่อนำเอาไปใช้พิจารณาจำนวนที่สามารถริบได้ตามคำสั่งนี้

มาตรา 3 คำฟ้องเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด

(1) ในกรณีนี้

(ก) พนักงานอัยการได้เสนอคำฟ้องต่อศาลอาญา ในสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินคดี ไม่ว่าจำเลยมีผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดหรือการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินของการค้ายาเสพติด หรือไม่ และ

(ข) จำเลยรับ เพื่อเพิ่มข้อกล่าวหาในคำฟ้อง

เพื่อวัตถุประสงค์ของการพิจารณา และการประเมินศาลอาจะดำเนินการยอมรับข้อสรุปที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง

(2) ในกรณีนี้

(ก) เสนอคำฟ้องตามอนุมาตรา (1) (ก) ข้างต้น และ

(ข) ทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า สำเนาคำฟ้องได้ส่งให้แก่จำเลยแล้ว

ศาลอาจะร้องขอให้จำเลยเพื่อที่บอกถึงการเพิ่มการยอมรับข้อกล่าวหาแต่ละข้อในคำฟ้อง และยิ่งไปกว่านั้นไม่ได้ยอมรับข้อกล่าวหาใดๆ ที่กล่าวสาระสำคัญโดยอาศัยข้อเสนอ

(3) ถ้าจำเลยยอมแพ้ตามที่ขอตามอนุมาตรา (2) ข้างต้น จำเลยอาจถูกดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ ซึ่งยอมรับทุกข้อกล่าวหาในคำฟ้องนอกจาก

(ก) ข้อกล่าวอ้างที่เกี่ยวกับความยินยอมตามคำขอ และ

(ข) การกล่าวอ้างว่าเขามีผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติด หรือประโยชน์หรือสิ่งตอบแทน ที่ได้รับโดยจำเลยเกี่ยวกับการรับขนยาเสพติด โดยจำเลยหรือบุคคลอื่น

(4) ในกรณีนี้

(ก) มีการเสนอต่อศาลอาญาโดยคำฟ้องของจำเลย ซึ่งเกี่ยวกับสาระสำคัญเกี่ยวกับการพิจารณา จำนวนที่อาจจะจำหน่ายได้ ในเวลาออกคำสั่งรับทรัพย์สิน

(ข) พนักงานอัยการยอมรับ เพื่อเพิ่มข้อกล่าวหาในคำฟ้อง

เพื่อวัตถุประสงค์ของการพิจารณา ศาลอาจะดำเนินการยอมรับ โดยข้อสรุปของสาระสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องของพนักงานอัยการ

(5) การยอมรับข้อกล่าวอ้างหรือการบอกกล่าว เพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ด้วย

(ก) ด้วยวาจาต่อศาล หรือ

(ข) เป็นลายลักษณ์อักษรตามกฎหมายอาญา

(6) ถ้าจำเลยไม่ยอมรับตามมาตรานี้ว่า ผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนอื่นใดที่ได้รับมา โดยจำเลยเกี่ยวกับการรับขนการค้ายาเสพติดโดยจำเลย หรือบุคคลอื่น จะต้องเป็นพยานหลักฐาน ที่รับฟังได้ ในการดำเนินการเพื่อความผิด

มาตรา 4 จำนวนทรัพย์สินที่จะถูกริบตามคำสั่งริบทรัพย์สิน

(1) ภายใต้อนุมัติมาตรา (3) ข้างล่างนี้ จำนวนทรัพย์สินในคดีของจำเลยตามคำสั่ง ริบทรัพย์สิน จะต้องเป็นจำนวนที่ศาลอาญาประเมินว่าเป็นมูลค่าของการริบทรัพย์สินของการค้า ยาเสพติดของจำเลย

(2) ทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการพิจารณาจำนวนทรัพย์สิน ว่าอาจจะถูกจำหน่ายในเวลาที่จะออกคำสั่งริบทรัพย์สิน (ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับตามอนุมาตรา (3) ของพระราชบัญญัตินี้หรือพระราชบัญญัติอื่น) ศาลอาจจะออกใบรับรองการให้ความคิดเห็นของศาล ที่เกี่ยวกับสาระสำคัญ และจะต้องทำ ดังนั้นถ้าพอใจดังกล่าวมาแล้วในอนุมาตรา (3)

(3) ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า จำนวนทรัพย์สินที่จำหน่ายในเวลาสั่งริบทรัพย์สิน ไม่น้อยไปกว่าจำนวนที่ศาลประเมินมูลค่าของทรัพย์สินที่ริบของการค้ายาเสพติด จำนวนที่สามารถ ริบได้ในคดีของจำเลยตามคำสั่งริบทรัพย์สินจะต้องเป็นจำนวนที่ปรากฏต่อศาล ซึ่งเป็นจำนวนที่ สามารถริบได้

มาตรา 5 คำนิยาม

(1) "ภายใต้อนุมัติมาตรา (2) ข้างล่างนี้ "ทรัพย์สินอันพึงริบ"(Realisable Property) หมายถึง

(ก) ทรัพย์สินที่ยึดถือ ครอบครองโดยจำเลย และ

(ข) ทรัพย์สินที่ยึดถือ ครอบครองโดยบุคคลซึ่งให้โดยเสนาหาไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม แล้วพบตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 7 กรณีออกคำสั่งควบคุมหรือคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว

(1) ให้อำนาจศาลแพ่ง (The High Court) ตามมาตรา 8(1) ของพระราชบัญญัติ นี้ดำเนินการในกรณีนี้

(ก) ดำเนินการดูแลทรัพย์สินจำเลยใน อังกฤษ และ เวลส์ เพื่อความผิดค้า ยาเสพติด

(ข) ดำเนินการรวบรวมและ

(ค) ทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีผลประโยชน์ที่ได้มาจากก้ารค้ายาเสพติด

(2) อำนาจดำเนินการในกรณีที่ทำให้ศาลพอใจว่า

(ก) ข้อมูลเป็นข้อมูลที่วางให้ ตามมาตรา 1 ของ Magistrates' Courts Act 1980 ว่าบุคคลมีหรือสงสัยว่ากระทำความผิดค้ายาเสพติด

(ข) มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผลประโยชน์มาจากการค้ายาเสพติด

(3) เพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรา 8,9 (คำสั่งควบคุม) และ มาตรา 22 (คำสั่งคุ้มครองชั่วคราว) ของพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาใดที่ใช้บังคับดำเนินการก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล

(ก) บทบัญญัติที่อ้างถึงในพระราชบัญญัตินี้ เกี่ยวกับจำเลยจะต้องนำมาใช้กับบุคคล ตามที่อ้างถึง ในอนุมาตรา (2)(ก) ข้างต้น

(ข) บทบัญญัติที่อ้างถึงในพระราชบัญญัตินี้ เกี่ยวกับพนักงานอัยการจะต้องนำมาใช้ ตามที่อ้างถึงซึ่งทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลแพ่ง (The High Court) ตามที่เสนอ และ

(ค) บทบัญญัติที่อ้างถึงในพระราชบัญญัตินี้ เกี่ยวกับทรัพย์สินอันพึงรับจะต้องนำมาใช้ก็เสมือนกับบุคคลที่ดำเนินคดีที่ฟ้องนั้น ที่อ้างถึงในอนุมาตรา (2) (ก) ข้างต้น สำหรับความผิดค้ายาเสพติด

(4) ในกรณีที่ศาลออกคำสั่งตามมาตรา 8 (1) หรือ มาตรา 9 (1) ของพระราชบัญญัตินี้ โดยเหตุของอนุมาตรา (2) ข้างต้น ศาลจะต้องออกคำสั่งคุ้มครอง ถ้าไม่มีการดำเนินการนำคดีขึ้นสู่ศาลในเวลาใดซึ่งศาลพิจารณา

(7) เพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ การดำเนินการยึดถือ ครอบครองทรัพย์สิน โดยบุคคลใดรวมถึง

(ก) ในกรณีที่เป็นหนี้บุคคลนั้น จ่ายให้กับบุคคลใดเพื่อลดจำนวนหนี้

(ข) การนำทรัพย์สินออกจาก Great Britain

(8) ในกรณีที่ศาลแพ่งออกคำสั่งควบคุมทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะป้องกันการนำทรัพย์สินอันพึงรับได้ออกจาก Great Britain โดยการยึดทรัพย์สินนั้น

(9) การยึดทรัพย์สินตามอนุมาตรา (8) ข้างต้น จะต้องดำเนินการตามคำสั่งศาล อนุมาตรา 23 การพิสูจน์ใน Scotland ตามคำสั่งของศาลแห่ง ข้อความในเอกสารที่เป็นสำเนาคำสั่ง หรือเพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้โดย ศาลแห่ง และการรับรองความแท้จริงของเอกสารโดยเจ้าพนักงานของศาลจะต้องมีคำสั่งว่า พยานหลักฐานใน Scotland เพียงพอแล้ว

4.3.2 สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความผิดลักลอบค้ายาเสพติด ค.ศ.1986 (The Drug Trafficking Offence Act 1986)

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 การดำเนินการริบทรัพย์สินจะดำเนินการ ในคดีที่จำเลยถูกฟ้องร้องใน ความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดและคดีนั้นศาลยังไม่มีคำพิพากษา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นการดำเนิน คดีริบทรัพย์สินที่เป็นมาตรการทางแพ่งแยกต่างหากจากการนำตัวบุคคลมาฟ้องลงโทษ

1.2 มีศาลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการริบทรัพย์สินอยู่สองศาล คือ ศาล อาญา (Crown Court) และ ศาลแห่ง (High Court)

1.3 "ทรัพย์สินที่อาจต้องริบ" (Realisable Property) หมายถึง

- ทรัพย์สินใดๆ ที่อยู่ในความยึดถือครอบครองของจำเลย และ
 - ทรัพย์สินที่จำเลยได้ส่งมอบให้แก่บุคคลใดๆ ที่ยึดถือ ครอบครองโดย
- เสนาหา

2. การดำเนินการก่อนศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน

2.1. การดำเนินการของศาลอาญา

ก. ก่อนศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สิน ให้ศาลพิจารณาก่อนว่า จำเลยเป็น บุคคลผู้มีผลประโยชน์ หรือได้รับผลประโยชน์จากการลักลอบค้ายาเสพติดหรือไม่

ข. ถ้าศาลพิจารณาได้ความว่าจำเลยมีผลประโยชน์ หรือได้รับผล ประโยชน์จากการลักลอบค้ายาเสพติด ให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน (Confiscation Order) ซึ่ง คำสั่งดังกล่าวให้ใช้บังคับแก่ "ทรัพย์สินที่อาจต้องริบ"

ค. ไม่ว่าศาลอาญาจะมีคำสั่งรับทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลทำการประเมินรายได้ของจำเลยที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เป็นทรัพย์สินที่อาจต้องรับ

- ทรัพย์สินที่อยู่ในความยึดถือครอบครองของจำเลย ก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา

- ทรัพย์สินใดๆของจำเลยที่ได้รับโอนภายในระยะเวลา หกปีขึ้นไปนับแต่ที่จำเลยถูกดำเนินการฟ้องร้อง

- เงิน ค่าใช้จ่าย สิ่งตอบแทน ผลประโยชน์อื่นใด ที่จำเลยได้รับมาจากการลักลอบค้ายาเสพติด

ง. ให้ศาลพิจารณาบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งเสนอโดยอัยการประกอบการพิจารณาออกคำสั่งรับทรัพย์สิน หรือเพื่อทำการประเมินรายได้ของจำเลย

จ. การที่ศาลจะพิจารณาว่าคดีนี้เป็นคดีที่มีผลประโยชน์ (Benefit Case) หรือไม่ ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานที่ใช้ในการพิจารณาคดี และ/หรือพยานหลักฐานที่บรรยายไว้ในคำฟ้อง หรือคำให้การ

ฉ. ในการประเมินผลประโยชน์ของจำเลยที่ได้รับจากการค้ายาเสพติดนี้ มิได้จำกัดเฉพาะในคดีที่จำเลยถูกฟ้องเท่านั้น หากความปรากฏต่อศาลว่าจำเลยได้รับประโยชน์มาจากการค้ายาเสพติดอื่นๆด้วย ศาลก็สามารถนำผลประโยชน์นั้นมารวมประเมินได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กล่าวคือมาตรา 1(3) บัญญัติว่า เพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าก่อนหรือหลังประกาศใช้มาตรานี้ บุคคลใดได้รับเงิน หรือทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการค้ายาเสพติดที่ตนดำเนินการ หรือที่ผู้อื่นดำเนินการ ให้ถือว่าบุคคลนั้นมีผลประโยชน์อันเกิดจากการค้ายาเสพติด

ช. หากการประเมินของศาล ปรากฏว่าผลประโยชน์จากการประเมินมีมากกว่าผลประโยชน์ที่จำเลยมีอยู่จริง ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดให้ทรัพย์สินอื่นของจำเลย เป็นทรัพย์สินที่อยู่ในข่ายต้องรับได้ (ทั้งนี้เพื่อให้เท่ากับจำนวนที่ศาลประเมิน) แต่ถ้าศาลไม่อาจหาทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้ ศาลก็จะรับทรัพย์สินของจำเลยที่มีอยู่จริงทั้งหมด

2.2. การดำเนินการของศาลแพ่ง (High Court)

ก. ในกรณีที่ศาลอาญายังไม่ได้ออกคำสั่งริบทรัพย์สิน ศาลแพ่งอาจมีคำสั่งควบคุม (Restraint Orders) ไว้ก่อน

"คำสั่งควบคุม" หมายถึงคำสั่งของศาลแพ่ง ห้ามบุคคลเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่อาจต้องริบ ซึ่งในคำสั่งนั้น ศาลอาจจะระบุเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเอาไว้ก็ได้

คำสั่งควบคุม ใช้บังคับกับทรัพย์สินที่อาจต้องริบทั้งหลาย ที่อยู่ในความยึดถือครอบครองของจำเลยหรือบุคคลตามที่ได้ระบุเอาไว้

ข. การดำเนินการ

1. ให้พนักงานอัยการทำคำร้องขอฝ่ายเดียวยื่นต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งควบคุม และแจ้งให้แก่จำเลย หรือบุคคลตามที่ระบุไว้ทราบ

2. ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งควบคุมแล้ว ศาลอาจตั้งบุคคลใดๆ เป็นผู้รับทรัพย์สิน (Receiver) เพื่อยึดถือครอบครองทรัพย์สินที่อาจต้องริบ และดำเนินการใดๆ ตามคำสั่งศาล อันเกี่ยวเนื่องด้วยทรัพย์สินที่อาจต้องริบนั้น

3. ให้เจ้าพนักงานตำรวจ เป็นผู้นำการยึดทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในคำสั่งควบคุมนั้น

4. ห้ามนำทรัพย์สินที่ถูกสั่งคุ้มครองควบคุมออกนอกราชอาณาจักร

ค. นอกจากศาลแพ่งจะมีคำสั่งควบคุมแล้ว ศาลแพ่งอาจมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว (Charging Orders) ได้ด้วย

"คำสั่งคุ้มครองชั่วคราว" เป็นคำสั่งของศาลแพ่งให้ทรัพย์สินบางประเภทที่เป็นทรัพย์สินที่อาจต้องริบต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศาล เพื่อเป็นประกันการชำระเงินของจำเลยต่อศาลอาญา หากศาลได้มีคำสั่งริบทรัพย์สิน

"คำสั่งคุ้มครองชั่วคราว" ใช้บังคับเฉพาะดอกผลที่มาจากที่ดิน หรือหลักทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินที่อาจต้องริบเท่านั้น

3. การดำเนินการตามคำสั่งริบทรัพย์สิน

ภายหลังที่ศาลอาญา ได้มีคำสั่งริบทรัพย์สินแล้วให้ศาลแพ่งดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งริบทรัพย์สินต่อไปโดยให้มีอำนาจแต่งตั้งผู้รับทรัพย์สิน (Receiver) เข้าถือครองทรัพย์สินที่อาจต้องริบและดำเนินการตามคำสั่งของศาลแพ่ง

4.4 ประเทศแคนาดา

4.4.1 Martin's Criminal Code 1990

มาตรา 462.3 "ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในคดีอาญา" หมายถึงทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์หรือผลประโยชน์ ที่อยู่ในหรือนอกประเทศแคนาดา ได้รับมาหรือไปจากโดยตรง หรือทางอ้อม ซึ่งเป็นผลของ

(ก) การกระทำความผิดอาญา หรือความผิดยาเสพติด ในแคนาดา หรือ

(ข) การกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ซึ่งถ้าเกิดขึ้นในแคนาดาอาจประกอบด้วย กิจการด้านความผิดทางอาญา หรือความผิดยาเสพติด

มาตรา 462.33 การขอคำสั่งควบคุม (Application for Restraint Order)

(1) พนักงานอัยการอาจมีคำขอตามอนุมาตรา (2) เพื่อคำสั่งควบคุมตามอนุมาตรา (3) เกี่ยวกับทรัพย์สิน

(2) คำขอที่หาขึ้นตามอนุมาตรา (1) เพื่อคำสั่งควบคุมตามอนุมาตรา (3) เกี่ยวกับทรัพย์สินอาจหาขึ้นโดยคำแถลงฝ่ายเดียวและเป็นลายลักษณ์อักษรต่อศาล แจ้งว่าและเชื่อว่า พนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นวางข้อกำหนด เพื่อความมุ่งหมาย

(ก) ความผิดหรือสาระสำคัญภายใต้การสอบสวน

(ข) บุคคลซึ่งเชื่อว่าครอบครองทรัพย์สิน

(ค) เชื่อว่าคำสั่งรับทรัพย์สินอาจจะทำตามอนุมาตรา 462.37(1) หรือ 462.38(2) เกี่ยวกับทรัพย์สิน

(ง) รายละเอียดของทรัพย์สิน

(3) ในกรณีที่คำขอเพื่อคำสั่งควบคุมถูกหาขึ้นต่อศาลตามอนุมาตรา (1) ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่ามีเหตุผลเพียงพอเชื่อได้ว่า ความมีอยู่ของทรัพย์สินเกี่ยวกับคำสั่งรับทรัพย์สินอาจหาขึ้น ตามอนุมาตรา 462.37(1) หรือ 462.38(2) ศาลอาจออกคำสั่ง

(ก) ห้ามบุคคลใดโอน หรือปฏิบัติการอื่นๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ การกระทำใดๆ เกี่ยวกับอาจถูกกำหนดในคำสั่งนั้น

(ข) คำขอของพนักงานอัยการ ในกรณีที่ศาลเห็นความจำเป็นตามพหุติการณ

(1) แต่งตั้งบุคคลหรือดำเนินการควบคุมและการจัดการหรือปฏิบัติการ
อื่น ๆ ในทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนตามคำสั่งศาล และ

(2) บังคับบุคคลใดๆซึ่งครอบครองทรัพย์สินหรือส่งมอบการครอบครอง
ทรัพย์สิน แก่บุคคลที่ถูกแต่งตั้งตามอนุมาตรา (1)

(4) คำสั่งศาลทำขึ้นตามอนุมาตรา (3) อาจอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลคิดว่าเหมาะสม

(5) ก่อนออกคำสั่งตามอนุมาตรา (3) เกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ (ศาลอาจแจ้งให้ผู้
ครอบครองทราบหรืออาจพิจารณาบุคคลใดๆ ถ้าปรากฏว่ามีการใช้ผลประโยชน์ในทรัพย์สิน เว้นแต่
ศาลเห็นว่า การแจ้งให้ทราบก่อนออกคำสั่งจะกระทบต่อการสูญหาย การทำให้หมดเบลีง หรือการ
ลดมูลค่าของทรัพย์สินหรือผลกระทบตอทรัพย์สินประการอื่นทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่อยู่ภายใต้คำสั่ง
รับทรัพย์สินตามอนุมาตรา 462.37(1) หรือ มาตรา 462.38(2)

(6) คำสั่งที่ห้าภายใต้อนุมาตรา (3) จะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร

(7) ก่อนออกคำสั่งตามอนุมาตรา (3) ศาลควรจะกำหนดให้พนักงานอัยการให้
ดำเนินการใดๆซึ่งศาลพิจารณาเห็นว่า เหมาะสมเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายหรือ
ทั้งสองอย่างเกี่ยวกับการออกคำสั่ง

(10) คำสั่งตามอนุมาตรา (3) ยังคงมีผลจนกระทั่ง

(ก) มีการคืนทรัพย์สินหรือเปลี่ยนแปลง ตามอนุมาตรา 462.39(4) หรือ
การคืนตามวรรค 462.43(ก)

(ข) หยุดการบังคับตามมาตรา 462.35 หรือ

(ค) คำสั่งรับทรัพย์สินหรือการจำกัดของทรัพย์สินทำขึ้นตามอนุมาตรา 462.37
(1), 462.38(2) หรือ 462.41(3) หรือบทบัญญัติอื่นใดของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 462.34 คำขอเพื่อพิจารณาออกหมายและคำสั่งควบคุม

(1) บุคคลใดซึ่งมีผลประโยชน์ในทรัพย์สินที่ถูกยึดตามหมายที่ออกตามมาตรา 462.32
หรือเกี่ยวกับคำสั่งควบคุมที่ทำขึ้นตามอนุมาตรา 462.33(3) อาจเสนอต่อศาลในเวลาใดๆ

(ก) เพื่อคำสั่งตามอนุมาตรา (4) หรือ

(ข) เพื่ออนุญาตในการตรวจสอบทรัพย์สิน

(2) ในกรณีที่คำขอถูกทำขึ้นตามวรรค (1)(ก)

(ก) คำขอจะต้องไม่(ปราศจากความยินยอมของพนักงานอัยการ) ถูกพิจารณาโดยศาล เว้นแต่ผู้ขอซึ่งเป็นพนักงานอัยการได้ประกาศคำขอเป็นสายลักษณะอักษรอย่างน้อยที่สุดสองวันและ

(ข) ศาลอาจจำเป็นต้องประกาศคำขอและอาจพิจารณาบุคคล ถ้าปรากฏว่ามีการใช้ผลประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น

(3) คำขอที่ทำขึ้นต่อศาลตามวรรค (1)(ข) ศาลอาจส่งอนุญาตเพื่อตรวจสอบทรัพย์สินภายใต้ระยะเวลาที่ปรากฏต่อศาลเท่าที่จำเป็น หรือสามารถทำให้แน่ใจว่าทรัพย์สินจำเป็นต้องป้องกันและรักษา

มาตรา 462.37 การรับทรัพย์สินที่ได้มาจาก การกระทำความผิดในคดีอาญา (Forfeiture of Proceeds of Crime)

(1) ภายใต้มาตรานี้และมาตรา 462.39 ถึงมาตรา 462.41 ในกรณีที่จำเลยถูกพิพากษาลงโทษหรือถูกยกฟ้องภายใต้มาตรา 736 ของความผิดองค์กรอาชญากรรม และศาลพิพากษาวางโทษกับจำเลย คำขอของพนักงานอัยการทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลโดยซึ่งน้ำหนักเท่าที่จะเป็นไปได้ (On a Balance of Probabilities) ว่าทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในทางอาญา และความผิดองค์กรอาชญากรรมเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สิน ศาลจะมีคำสั่งรับทรัพย์สิน เพื่อแผ่นดิน (Her Majesty) หรือเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับกฎหมาย

(2) ในกรณีที่พยานหลักฐานไม่แน่นอนที่จะทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า ความผิดองค์กรอาชญากรรม ซึ่งจำเลยถูกพิพากษาหรือถูกยกฟ้อง ตามมาตรา 736 ได้กระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งรับทรัพย์สินอาจจะถูกดำเนินการอื่นตามอนุมาตรา (1) แต่ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลโดยพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่า ทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในทางอาญา ศาลอาจออกคำสั่งรับทรัพย์สินภายใต้อนุมาตรา (1)

(3) ในกรณีที่ทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า คำสั่งรับทรัพย์สินตามอนุมาตรา (1) ควรจะถูกดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆของจำเลย แต่ทรัพย์สินหรือส่วนหนึ่งส่วนใดหรือผลประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น ไม่สามารถออกคำสั่งได้ภายใต้คำสั่งใดๆ และในส่วน

(ก) ไม่สามารถพบได้

- (ข) มีการโอนไปยังบุคคลที่สาม
- (ค) อยู่นอกแคนาดา
- (ง) ทำให้มูลค่าลดลงไป หรือถูกคืนอย่างไร้มูลค่า
- (จ) ถูกนำไปรวมกับทรัพย์สินอื่นที่ไม่สามารถแบ่งแยกได้ง่าย

ศาลอาจจะสั่งให้ชดเชยทรัพย์สินทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใด หรือผลประโยชน์ในทรัพย์สินนั้นที่ถูกปรับภายใต้อนุมาตรา (1) สั่งจ่ายให้จ่ายค่าปรับจำนวนที่เท่ากับมูลค่าของทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ในทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา 462.38 คำขอในการพิจารณาเพื่อริบทรัพย์สิน (Application for In Rem Forfeiture Hearing)

(1) ในกรณีที่มีมูลเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรม พนักงานอัยการอาจทำคำขอต่อศาลเพื่อสั่งให้ริบทรัพย์สิน ตามอนุมาตรา (2)

(2) ภายใต้มาตรา 462.39 ถึงมาตรา 462.41 ในกรณีที่คำขอถูกเสนอต่อศาลตามอนุมาตรา (1) ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาล ศาลจะต้อง

(ก) สั่งว่าทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในคดีอาญา ถ้าพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัย

(ข) ดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดองค์การอาชญากรรม ซึ่งกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินและ

(ค) พ้องความผิดตามที่กล่าวไว้ในวรรค (ข) เมื่อผู้ต้องหาตาย หรือหลบหนี คำสั่งว่าทรัพย์สินถูกริบเพื่อแผ่นดิน เพื่อถูกโอนตามคำสั่งอัยการสูงสุด หรือการดำเนินการอื่นตามกฎหมาย

มาตรา 462.42 คำขอเพื่อผ่อนผันจากการริบทรัพย์สิน

(1) ในกรณีที่ทรัพย์สินถูกริบเพื่อแผ่นดินตามอนุมาตรา 462.37(1) หรือมาตรา 462.38(2) ผู้ใดซึ่งเรียกร้องผลประโยชน์ในทรัพย์สิน เว้นแต่

(ก) บุคคลซึ่งถูกฟ้องความผิดองค์การอาชญากรรม หรือความผิดตามที่ระบุว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกริบ หรือ

(ข) บุคคลซึ่งได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองทรัพย์สินจากบุคคลที่โอน

ในวรรค (ก) ตามพฤติการณ์ให้วินิจฉัยว่ากรรมสิทธิ์หรือสิทธิในโฉนดที่ดินจากบุคคลนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการหลีกเลี่ยงการรับทรัพย์สิน

ภายในสามสิบวันหลังจากรับให้แจ้ง เป็นลายลักษณ์อักษรแก่ศาลเพื่อสั่งตามอนุมาตรา (4)

(2) ศาลผู้ซึ่งออกคำขอตามอนุมาตรา (1) ควรจะกำหนดวันไม่น้อยกว่าสามสิบวันหลังจากการพิจารณาคำขอ

(3) ผู้ขอควรแจ้งคำขอตามอนุมาตรา (1) และการพิจารณาของพนักงานอัยการอย่างน้อยที่สุดสิบห้าวัน ก่อนกำหนดวันพิจารณา

(4) การพิจารณาคำขอที่ออกตามอนุมาตรา (1) ในกรณีที่ทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าผู้ขอไม่ใช่บุคคลผู้รับโอนในวรรค (1)(ก) หรือ (ข) และแสดงว่าบริษัทฯ ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องในความผิดองค์กรอาชญากรรมหรือความผิดยาเสพติด ตามที่ระบุว่าผลการรับทรัพย์สินหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับความผิดใดๆ ศาลอาจออกคำสั่งแจ้งว่าผลประโยชน์ของผู้ร้องไม่เป็นผลให้รับทรัพย์สิน

4.4.2 สรุป Martin's Criminal Code 1990

"ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในคดีอาญา" หมายถึง ทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์ หรือผลประโยชน์ที่อยู่ในหรือนอกประเทศแคนาดา ได้รับมาหรือไปจาก ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งเป็นผลของ

(ก) การกระทำความผิดทางอาญา หรือความผิดยาเสพติด ในแคนาดา หรือ

(ข) การกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ซึ่งถ้าเกิดขึ้นในแคนาดาอาจประกอบด้วย การกระทำความผิดทางอาญาหรือความผิดยาเสพติด

คำขอคำสั่งควบคุม (Application For Restraint Order)

พนักงานอัยการอาจมีคำขอฝ่ายเดียว เพื่อคำสั่งควบคุมทรัพย์สินของบุคคลผู้ถูกฟ้องว่ากระทำความผิดอาญาหรือยาเสพติด ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า มีเหตุผลเพียงพอเชื่อได้ว่าความมียู่ของทรัพย์สินเกี่ยวกับคำสั่งยึดทรัพย์สิน

ในกรณีที่จำเลยถูกพิพากษาลงโทษหรือยกฟ้องความผิดองค์กรอาชญากรรม ถ้าพนักงาน

อัยการทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาล ว่าทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดองค์กร
อาชญากรรมหรือความผิดยาเสพติด ศาลอาจออกคำสั่งโดย

(ก) ห้ามบุคคลโอนหรือปฏิบัติอื่น ๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ใด ๆ

(ข) ตามคำขอของพนักงานอัยการ ในกรณีศาลเห็นว่ามีความผิดที่จำเป็นต้อง

(1) แต่งตั้งบุคคลเพื่อดำเนินการควบคุม และจัดการหรือปฏิบัติการอื่น ๆ ใน
ทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนตามคำสั่งศาล และ

(2) บังคับบุคคลใดๆ ซึ่งครอบครองทรัพย์สินเพื่อส่งมอบการครอบครองทรัพย์สิน
แก่บุคคลที่ศาลแต่งตั้งตามคำสั่งควบคุม

(ค) ก่อนออกคำสั่งควบคุมทรัพย์สิน ศาลอาจแจ้งให้ทราบเพื่อให้บุคคลใดๆ ที่มีผล
ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่า การแจ้งให้ทราบก่อนออกคำสั่ง จะทำให้เสียหาย
สิ้นเปลือง หรือลดมูลค่าของทรัพย์สินหรือกระทบต่อทรัพย์สินประการอื่นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(ง) คำสั่งควบคุมทรัพย์สินมีผลจนกระทั่ง

(1) มีการคืนทรัพย์สิน หรือมีการประกันต่อศาล

(2) หยุดการบังคับเนื่องจากควบคุมทรัพย์สินเกินกว่า 6 เดือน

(3) เมื่อมีคำสั่งรับทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำฟ้อง

การรับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในคดีอาญา

ในกรณีที่จำเลยถูกพิพากษาหรือถูกยกฟ้องในความผิดองค์กรอาชญากรรม ถ้าคำขอของ
พนักงานอัยการทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลโดยซึ่งนำหนักพยานหลักฐาน (On a Balance of
Probabilities) ว่าทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในทางอาญา และ
ความผิดองค์กรอาชญากรรมนั้นเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สิน ศาลจะต้องมีคำสั่งยึดทรัพย์สิน
เพื่อแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการทางแพ่งกล่าวคือถ้าพิจารณาได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้
มาจากการกระทำความผิดในคดีอาญาแม้ไม่มีการลงโทษผู้กระทำความผิดก็สามารถรับทรัพย์สินนั้นได้

ในกรณีที่ทำให้พอใจแก่ศาลว่าทรัพย์สินตามคำสั่งยึดทรัพย์สินส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมด
ไม่สามารถบังคับได้ภายใต้คำสั่งยึดทรัพย์สินโดย

(1) ไม่สามารถพบทรัพย์สินได้แน่นอน

(2) มีการโอนไปยังบุคคลที่สาม

- (3)อยู่นอกแคนาดา
- (4)ทำให้มูลค่าลดลง หรือไร้มูลค่า
- (5) ถูกนำไปรวมกับทรัพย์สินอื่นที่ไม่สามารถแบ่งแยกได้โดยง่าย

ศาลอาจสั่งให้คดีใช้ทรัพย์สินส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดหรือสั่งให้จ่ายค่าปรับในจำนวนที่เท่ากับมูลค่าของทรัพย์สินนั้น

คำขอเพื่อพิจารณาปรับทรัพย์สิน (Application for In Rem Forfeiture Hearing)

ในกรณีที่มีความผิดเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรม พนักงานอัยการอาจทำคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลสั่งปรับทรัพย์สิน ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า

(1) ทรัพย์สินนั้นได้มาจากการกระทำความผิดทางอาญา (ในกรณีความผิดทางอาญานั้นได้พิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัย)

(2) เริ่มต้นดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดอาชญากรรม ที่กระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น และ

(3) มีการฟ้องความผิดในความผิดองค์การอาชญากรรมหรือความผิดยาเสพติด เมื่อผู้ต้องหาตายหรือหลบหนี

คำขอผ่อนผันในการปรับทรัพย์สิน

ในกรณีที่มีคำสั่งปรับทรัพย์สิน บุคคลผู้ครอบครองทรัพย์สินอาจเรียกร้องผลประโยชน์ได้ เว้นแต่ว่า

(ก) บุคคลซึ่งถูกฟ้องความผิดองค์การอาชญากรรมหรือความผิดยาเสพติดนั้น ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกปรับ หรือ

(ข) บุคคลซึ่งได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิด เมื่อมีพฤติการณ์ว่ากรรมสิทธิ์หรือสิทธินั้นถูกโอนไปเพื่อหลีกเลี่ยงการปรับทรัพย์สิน

ภายในสามสิบวันหลังจากการยึดทรัพย์สินอาจจะแจ้งต่อศาล เพื่อให้มีคำสั่งตามอนุมาตรา (4) (คืนทรัพย์สินในกรณีที่พิจารณาคำขอถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า ผู้ขอไม่ใช่บุคคลผู้รับโอนตาม (ก) และ (ข) และแสดงว่าไม่รู้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความผิดองค์การอาชญากรรมหรือความผิดยาเสพติด ศาลอาจแจ้งว่า ผลประโยชน์ของผู้ร้องขอไม่เป็นผลให้ปรับทรัพย์สิน

4.5 ประเทศออสเตรเลีย

4.5.1 พระราชบัญญัติการรับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ค.ศ.1987

(Proceeds of Crime Act 1987)

มาตรา 4 การตีความ

(1) ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

“ผลประโยชน์” (Interest) เกี่ยวกับทรัพย์สิน หมายถึง

(ก) ทรัพย์สินตามกฎหมายหรือทรัพย์สินที่เท่าเทียมกัน หรือผลประโยชน์ในทรัพย์สินหรือ

(ข) สิทธิ อำนาจ หรือสิทธิพิเศษเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ไม่ว่าปัจจุบันหรืออนาคตและไม่ว่าจะ เป็นทรัพย์สินที่มีอยู่แล้วหรือทรัพย์สินที่อาจเกิดขึ้นได้ก็ตาม

“ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด” (Proceeds of Crime) หมายถึง

(ก) ทรัพย์สินจากการกระทำความผิดตามที่ระบุ หรือ

(ข) ทรัพย์สินซึ่งได้รับมา หรือการจำหน่ายไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อมโดยบุคคลที่กระทำหรือละเว้นการกระทำความผิดขึ้น

(1) เกิดขึ้นนอกประเทศออสเตรเลีย

(2) เกี่ยวเนื่องกับยาเสพติด

(3) เกิดขึ้นในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งบัญญัติไว้เป็นความผิด หรือรัฐกำหนดไว้เป็นความผิด

“ทรัพย์สิน” (Property) หมายถึงทรัพย์สินส่วนบุคคล หรือทรัพย์สินที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ ที่อยู่ในประเทศหรือที่ใดๆ ก็ตาม ที่สามารถจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ และให้รวมถึงดอกผลของทรัพย์สินนั้นด้วย

มาตรา 13 การปรับใช้

(1) ภายใต้อุเมตรา (2) ส่วนที่ 2 (การรับทรัพย์สิน) และ 3 (การควบคุมความ

รับผิดของทรัพย์สินที่จะต้องถูกริบ) (นอกจากมาตรา 59) ไม่ใช้กับการพิพากษาความผิดของบุคคล ถ้าบุคคลถูกพิพากษาว่ามีความผิด ก่อนพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ

(2) อนุมาตรา (1) ไม่ใช้เกี่ยวกับคำสั่งริบทรัพย์สินระหว่างรัฐ คำสั่งลงโทษให้ชดใช้ค่าเสียหายระหว่างรัฐ คำสั่งควบคุมระหว่างรัฐ คำสั่งริบทรัพย์สินต่างประเทศ คำสั่งลงโทษให้ชดใช้ค่าเสียหายต่างประเทศ หรือคำสั่งควบคุมต่างประเทศ

(3) ภายใต้อนุมาตรา (1) พระราชบัญญัตินี้ใช้กับ

(ก) การกระทำความผิดหรือเชื่อว่าได้กระทำความผิดในเวลาใดๆ (ไม่ว่าก่อนหรือหลังพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ)

(ข) การพิพากษาความผิดของบุคคล ในเวลาใดๆ (ไม่ว่าก่อนหรือหลังพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ)

การริบทรัพย์สิน (Confiscation)

มาตรา 14 คำขอเพื่อสั่งริบทรัพย์สิน

(1) ในกรณีที่บุคคลใดถูกฟ้อง (Convicted of) ว่ามีความผิดด้วยการสูงสุดอาจเสนอแก่ศาลตามความเหมาะสม เพื่อคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) คำสั่งยึดทรัพย์สิน ซึ่งเป็นทรัพย์สินไม่บริสุทธ์เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(ข) คำสั่งลงโทษให้ชดใช้ค่าเสียหายต่อบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่ได้รับมาโดยบุคคลที่ได้มาจากการกระทำความผิด

(2) อัยการสูงสุดไม่มีอำนาจทำคำขอหลังจากสิ้นสุดเวลาให้ทำคำขอเกี่ยวกับการพิพากษา

(3) อัยการสูงสุดไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลตามอนุมาตรา (1) เพื่อยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการพิพากษาว่ามีความผิด ฯ

มาตรา 19 คำสั่งยึด (Forfeiture Orders)

1. ในกรณีที่

(ก) พนักงานอัยการดำเนินการร้องขอต่อศาล เพื่อให้สั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา

และ

(ข) พนักงานอัยการทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ถ้าพิจารณาได้ความตามคำร้องดังกล่าว ศาลอาจสั่งริบทรัพย์สิน เพื่อเครื่องจรรยา
การยึดทรัพย์สินในคดีความผิดหลัก (Serious Offence)

มาตรา 21 ผลของคำสั่งริบทรัพย์สินต่อบุคคลที่สาม

(6) ถ้าบุคคลเสนอต่อศาล เพื่อคำสั่งตามอนุมาตรา^{นี้}ที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ในทรัพย์สิน
ของผู้ยื่นคำขอ และทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า

(ก) ผู้ขอ^{นั้น}ไม่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดไม่ว่าในทางใดๆ ไม่เกี่ยวข้อง
กับการยึดแหล่งของทรัพย์สิน และ

(ข) ถ้าผู้ขอต้องการผลประโยชน์ ในเวลานั้นหรือหลังจากการกระทำความผิด
ผู้ขอต้องทำ ดังนี้

(1) มีค่าตอบแทน และ

(2) โดยไม่รู้และในพฤติการณ์แวดล้อมกรณีไม่ได้เป็นเหตุสงสัยว่าทรัพย์สิน
ที่ไม่บริสุทธิ์ ในเวลาที่มีคำขอ^{นั้น}

มาตรา 30 การริบทรัพย์สินที่ถูกควบคุม ถ้าบุคคลถูกศาลพิพากษาว่าผิด

(1) ถ้า

(ก) บุคคล (ในอนุมาตรา^{นี้}เรียกว่า จำเลย) ถูกพิพากษาว่าผิด (เหตุผลตาม
วรรค 5(1)(ง))

(ข) คำสั่งควบคุมหรืออนุญาตเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินของจำเลย
หรือของบุคคลอื่น) โดยอาศัย

(1) การตัดสินของจำเลยในความผิด^{นั้น}

(2) การฟ้องหรือการร้องขอของจำเลยกับความผิดหรือเกี่ยวกับความผิด

(ค) คำสั่งควบคุม เพื่อเพิ่มในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ไม่ใช่สาระสำคัญของการ

ประกาศตามอนุมาตรา 48 (4) และ

(ง) คำสั่งควบคุมเป็นการบังคับที่สิ้นสุดในระยะ เวลาหกเดือนก่อนมีคำพิพากษา

ทรัพย์สินตามอนุมาตรา^{นี้}ที่ถูกริบให้แก่เครื่องจรรยา ขณะ^{ที่}สิ้นสุดระยะเวลา

มาตรา 99 มาตรฐานการพิสูจน์ (Standard of Proof)

ภายใต้มาตรา 17 การไต่สวนข้อเท็จจริงที่ถูกตัดสินโดยศาลตามคำขอ ตามพระราช
บัญญัติ^{นี้} เป็นการตัดสินด้วยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเท่าที่จะเป็นไปได้ (On Balance of
Probabilities)

4.5.2 สรุปการรับทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด
1987 (Proceeds of Crime Act 1987)

1. คำนิยาม

"ผลประโยชน์เกี่ยวกับทรัพย์สิน" หมายถึง

(ก) ทรัพย์สินตามกฎหมาย หรือทรัพย์สินที่เท่าเทียมกัน หรือผลประโยชน์ในทรัพย์สิน หรือ

(ข) สิทธิ อำนาจ หรือสิทธิพิเศษเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ไม่ว่าปัจจุบันหรืออนาคต และไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่แล้ว หรือทรัพย์สินที่อาจเกิดขึ้นได้ก็ตาม

"ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด" หมายถึง

(ก) ทรัพย์สินที่กระทำความผิด

(ข) ทรัพย์สินที่ได้รับมาโดยตรง หรือโดยอ้อมจากบุคคลใดๆ จากการกระทำความผิดซึ่ง

- เกิดขึ้นนอกประเทศออสเตรเลีย

- เกี่ยวเนื่องกับยาเสพติด

- เกิดขึ้นในประเทศและเป็นความผิดตามกฎหมายออสเตรเลีย

"ทรัพย์สิน" หมายถึงทรัพย์สินส่วนบุคคล หรือทรัพย์สินที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ที่อยู่ในประเทศหรือที่ใดก็ตาม ที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ และให้รวมถึงดอกผลของทรัพย์สินนั้นด้วย

ในเรื่องการรับทรัพย์สินและการควบคุมความรับผิดของทรัพย์สินที่ถูกริบนี้ ไม่ใช้กับการพิพากษาลงโทษความผิดของบุคคลถ้าบุคคลถูกพิพากษาว่ามีความผิดก่อนพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ

ในกรณีต่อไปนี้จะใช้กับการรับทรัพย์สิน และการควบคุมความรับผิดของบุคคลที่จะถูกริบ (มาตรา 13)

(ก) การกระทำความผิดหรือเชื่อว่าได้กระทำความผิดในเวลาใดๆ (ไม่ว่าก่อนหรือหลังพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ)

(ข) การพิพากษาความผิดของบุคคลในเวลาใดๆ (ไม่ว่าก่อนหรือหลังพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ)

2. กระบวนการริบทรัพย์สิน

(1) เมื่อบุคคลถูกฟ้อง (Convicted of) แล้วให้อัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำสั่งดังนี้

(ก) มีคำสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด และหรือ

(ข) มีคำสั่งลงโทษปรับบุคคล เนื่องจากบุคคลนั้นได้รับผลประโยชน์อันเนื่องมาจากการกระทำความผิด

(2) อัยการจะแจ้งให้บุคคลตามคำร้องทราบ เพื่อให้บุคคลนั้นมาศาลเพื่อใช้สิทธิเสนอพยานหลักฐานและพิสูจน์หักล้างคำขอของพนักงานอัยการ

(3) ถ้าศาลเห็นจริงตามคำร้องของพนักงานอัยการ หรือบุคคลตามคำร้องไม่สามารถพิสูจน์ต่อศาลได้ และศาลเห็นว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่พนักงานอัยการขอให้ศาลสั่งลงโทษปรับบุคคล เนื่องจากได้ผลประโยชน์จากการกระทำความผิด และศาลเห็นว่าบุคคลดังกล่าวได้รับทรัพย์สินมาจากการกระทำความผิดจริง ให้ศาลทำการประเมินมูลค่าของผลประโยชน์ที่ได้รับมา และสั่งให้บุคคลนั้นชำระค่าปรับเป็นมูลค่าเท่ากับโทษตามที่กฎหมายกำหนด แต่ถ้าได้มีการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้แล้ว ให้ศาลลดโทษปรับลงตามส่วน

อนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการประเมินทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ให้การพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับ ในส่วนนี้รับใช้กับ

(ก) ทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครอง ควบคุม ดูแลของบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในหรือนอกประเทศออสเตรเลีย และไม่ว่าก่อนหรือหลังการใช้บังคับกฎหมายนี้

(ข) ผลประโยชน์ซึ่งจะตกแก่บุคคลไม่ว่าจะอยู่ใน หรือนอกประเทศออสเตรเลีย และไม่ว่าก่อนหรือหลังการบังคับใช้กฎหมายนี้

จะเห็นได้ว่า เมื่อมีการฟ้องบุคคลว่า ได้กระทำความผิดเท่านั้นอัยการก็สามารถยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลพิจารณา ดำเนินการเพื่อสั่งริบทรัพย์สินได้ ถ้าศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการทางแพ่ง

3. มาตรฐานการพิสูจน์

การไต่สวนข้อเท็จจริงของศาลตามคำขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เป็นการตัดสิน โดยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน เท่านั้นที่จะเป็นไปได้ (On Balance of Probabilities)

4.6 ประเทศสิงคโปร์

4.6.1 The Drugs Trafficking (Confiscation of Benefit) Bill

(Bill No.17/1992)

มาตรา 2 (1) ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีเนื้อความกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

"ทรัพย์สิน" หมายถึง เงิน และทรัพย์สินอื่นทั้งหมดทั้งสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ รวมถึงสิ่งของที่ใช้ ในการกระทำและทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง หรือทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน

"ทรัพย์สินที่สามารถริบได้" มีความหมายเหมือนมาตรา 8(1)

มาตรา 8 คำจำกัดความ

(1) "ทรัพย์สินที่สามารถริบได้" หมายถึง

(ก) ทรัพย์สินใดที่ยึดถือโดยจำเลย และ

(ข) ทรัพย์สินใดที่ยึดถือ โดยบุคคลใด ผู้ซึ่งมีของจำเลยอยู่ ไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อม การให้โดยเสน่หาที่พบตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 2 (2) เพื่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

(ก) ทรัพย์สินที่ถูกยึดถือ ครอบครองโดยบุคคลใด ถ้าได้ยึดถือ ครอบครอง ประโยชน์ใดๆ ในทรัพย์สินนั้น

(ข) เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดถือ ครอบครองโดยบุคคลใด รวมถึงเกี่ยวกับ ทรัพย์สินที่ได้มาโดยเด็ดขาดในการเป็นผู้จัดการมรดก ในบุคคลล้มละลาย หรือผู้ชำระบัญชี

(ค) เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดถือ ครอบครองโดยบุคคลที่ได้รับประโยชน์ใน ทรัพย์สินนั้น รวมถึงดอกผลซึ่งอาจถูกยึดถือ ครอบครองโดยผู้รับประโยชน์ ถ้าทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ ทรัพย์สินในการเป็นผู้จัดการมรดก ในบุคคลล้มละลาย หรือในผู้ชำระบัญชี และ

(ง) ทรัพย์สินที่ถูกโอนโดยบุคคลใดไปยังบุคคลอื่น ถ้าบุคคลแรกโอนหรือยอมให้ ผลประโยชน์ในทรัพย์สินแก่บุคคลอื่น

มาตรา 3 การปรับใช้ (Application)

(1) พระราชบัญญัตินี้ใช้กับความผิดฐานค้ายาเสพติด ไม่ว่ากระทำความผิดก่อนหรือหลัง

จากเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ว่าไม่มีสิ่งใดในพระราชบัญญัตินี้ จะกำหนดให้มีหน้าที่หรือให้อำนาจศาลหรือเกี่ยวกับ (Connection with) กับกระบวนการรับทรัพย์สินต่อบุคคลใดสำหรับความผิดฐานค้ายาเสพติด ซึ่งศาลตัดสินก่อนที่จะเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้

การริบผลประโยชน์ของการค้ายาเสพติด (Confiscation of Benefits of Drug Trafficking)

มาตรา 4 คำสั่งริบทรัพย์สิน

(1) ภายใต้มาตรา 23 กรณีที่จำเลยถูกฟ้อง (Convicted of) ว่ามีความผิดฐานค้ายาเสพติดฐานหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งฐาน พนักงานอัยการอาจร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งริบทรัพย์สินของจำเลยเกี่ยวกับผลประโยชน์ซึ่งได้รับโดยจำเลยจากการค้ายาเสพติดนั่นเอง ถ้าพนักงานทนายเป็นที่ยังพอใจแก่ศาลว่าผลประโยชน์นั้นได้รับมาจากการกระทำผิดยาเสพติด

(2) ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า ผลประโยชน์ที่ได้รับมาโดยจำเลยจากการค้ายาเสพติดศาลจะวางข้อกำหนดตามมาตรา 7 ในจำนวนทรัพย์สินที่จะริบในคดีโดยเหตุของมาตรานี้ก่อนมีคำพิพากษา หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวกับความผิด หรือในกรณีใดๆ ที่เกี่ยวกับความผิด

(3) ในกรณีที่เกี่ยวกับความผิดหรือเกี่ยวข้องกับความผิด ศาลจะ

(ก) ดำเนินการพิจารณาสั่งริบทรัพย์สิน ก่อนกำหนดให้มีการปรับ และ

(ข) ภายใต้วรรค (ก) การอนุญาตตามคำสั่งริบทรัพย์สินนอกจากการพิจารณาที่กำหนดตามคำพิพากษา หรือการกระทำอื่นๆ ให้จำเลยดำเนินการ

(4) ภายใต้มาตรา 24 วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดซึ่งยึดถือ ครอบครอง หรือมีทรัพย์สินในเวลาใด (ไม่ว่าก่อนหรือหลังเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้) ได้ยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้มาเกินกว่าฐานะ (disproportionate) ซึ่งรู้หลังรายได้ของเขา ถ้าการยึดถือไม่สามารถนำสืบหักล้างให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ สันนิษฐานได้ว่าได้รับประโยชน์มาจากการค้ายาเสพติด

มาตรา 5 การประเมินผลประโยชน์ของการค้ายาเสพติด

(ก) ผลประโยชน์ที่ได้รับมาโดยบุคคลใดจากการค้ายาเสพติดจะเป็นทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ที่บุคคลยึดถือ ครอบครอง ในเวลานั้น ไม่ว่าก่อนหรือหลังเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้ ความมีอยู่ของทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ ที่ได้มาเกินกว่าฐานะ (disproportionate) ซึ่งรู้แหล่งที่มาของรายได้ และการยึดถือซึ่งไม่สามารถนำสืบหักล้างให้เป็นที่พอใจของศาลได้และ

(ข) มูลค่าของผลประโยชน์ที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด อาจนำไปรวมกับมูลค่าของทรัพย์สิน และผลประโยชน์ตามที่กล่าวถึงในวรรค (ก)

มาตรา 6 คำฟ้องที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติด

(1) ในกรณีนี้

(ก) มีการเสนอคำฟ้องต่อศาลว่าคดีใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา ไม่ว่าผลประโยชน์นั้นได้รับมาโดยจำเลยจากการค้ายาเสพติดหรือเพื่อประเมินมูลค่าของผลประโยชน์นั้น และ

(ข) จำเลยยอมรับว่าจำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่กล่าวอ้างมาในคำฟ้อง

เพื่อวัตถุประสงค์ของการพิจารณาและการประเมิน ศาลจะถือเอาการยอมรับของเขา ซึ่งข้อสรุปของเรื่องที่เกี่ยวข้องนั้น

มาตรา 9 การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สาม

(1) ในกรณีที่ผู้ใดขอให้ทำคำสั่งรับทรัพย์สินตามมาตรา 4 ผู้ใดซึ่งรักษามูลประโยชน์ในทรัพย์สินอาจจะร้องขอต่อศาล ก่อนที่จะมีคำสั่งรับทรัพย์สินตามคำสั่งตามมาตรา 2

(2) ถ้าผู้ใดเสนอต่อศาลตามคำสั่งตามอนุมาตรานี้ เกี่ยวกับผลประโยชน์ในทรัพย์สินของตนและทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า

(ก) ตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ในการกระทำความผิดฐานค้ายาเสพติดของจำเลย และ

(ข) ตนถือสิทธิในผลประโยชน์

(1) โดยมีคำตอบแทนที่เหมาะสม

(2) โดยปราศจากการรู้เห็น และในพฤติการณ์แวดล้อมกรณีที่ไม่มีความเห็นสมควรสงสัยว่าทรัพย์สินนั้น คือทรัพย์สินที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ในขณะที่เขาเข้าถือสิทธิ

(3) ภายใต้อนุมาตรา (4) ในกรณีที่ผู้ใดมีคำสั่งรับทรัพย์สินแล้วผู้ใดซึ่งรักษามูลประโยชน์ในทรัพย์สินอาจเสนอตามอนุมาตรานี้ เพื่อศาลจะได้มีคำสั่งตามอนุมาตรา (2)

(5) ผู้ใด ซึ่งทำคำขอตามอนุมาตรา (1) หรือ (3) จะต้องแจ้งคำขอไปที่อัยการสูงสุด ซึ่งเป็นฝ่ายดำเนินการทำคำขอ ให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา 46 มาตรฐานการพิสูจน์

(1) การไต่สวนข้อเท็จจริง เพื่อที่ศาลตัดสินในกระบวนการรับทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ จะตัดสินบนพื้นฐานของการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเท่าที่จะเป็นไปได้

(2) ภายใต้ (1) จะไม่นำมาใช้เกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริงว่าเป็นการฟ้อง เพื่อพิสูจน์เกี่ยวกับการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎ ระเบียบต่างๆ ที่ออกตามความกฎหมายฉบับนี้

4.6.2 สรุปสาระสำคัญของ The Drugs Trafficking(Confiscation of Benefit) Bill (Bill No.17/1992)

"ทรัพย์สิน" หมายถึงเงินและทรัพย์สินอื่นทั้งหมด ทั้งสิ่งห้ามทรัพย์ หรือสิ่งห้ามทรัพย์ รวมทั้งสิ่งของ ที่ใช้ในการกระทำ และทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง หรือทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน

"ทรัพย์สินที่สามารถรับได้" หมายถึง

(ก) ทรัพย์สินที่ยึดถือโดยจำเลย และ

(ข) ทรัพย์สินที่ยึดถือโดยบุคคลผู้ซึ่งมีของจำเลยอยู่ไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อม การให้โดยเสนหาที่พบตามพระราชบัญญัตินี้

การใช้พระราชบัญญัตินี้ใช้กับความผิดฐานค้ายาเสพติด ไม่ว่าจะกระทำผิดก่อนหรือหลังจากเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ว่าไม่มีสิ่งใดในพระราชบัญญัตินี้จะกำหนดบังคับ หรือให้อำนาจศาลหรือเกี่ยวกับกระบวนการรับทรัพย์สินต่อบุคคลใด สำหรับความผิดฐานค้ายาเสพติดซึ่งศาลตัดสินก่อนที่จะเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้

คำสั่งรับทรัพย์สิน

ในกรณีที่จำเลยถูกฟ้อง (Convicted of) ว่ามีความผิดฐานค้ายาเสพติด พนักงานอัยการอาจร้องขอต่อศาล ถ้าทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าผลประโยชน์นั้นได้รับมาจากการกระทำ ความผิดยาเสพติด ศาลจะมีคำสั่งรับทรัพย์สินของจำเลย ผลประโยชน์ที่ได้รับมาจากการค้ายาเสพติดซึ่งชี้ให้เห็นว่ากรณีดังกล่าวมานั้นเป็นมาตรการทางแพ่ง

วัตถุประสงค์

ผู้ใดยึดถือ หรือมีทรัพย์สินในเวลาใด (ไม่ว่าก่อนหรือหลังการเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้)

ได้ยึดถือทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่ได้มาเกินกว่าฐานะโดยรู้แหล่งรายได้ สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ได้ผลประโยชน์มาจากการค้ายาเสพติด

การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สาม

ในกรณีที่ได้เสนอคำขอต่อศาล เพื่อให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินซึ่งรักษาประโยชน์ในทรัพย์สิน อารมณ์ขอต่อศาล ก่อนที่ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินและทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า

(ก) ตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ในการกระทำความผิดฐานค้ายาเสพติด ของจำเลย และ

(ข) ตนถือสิทธิในผลประโยชน์ โดย

(1) มีคำตอบแทน และ

(2) โดยปราศจากการรู้เห็น และพฤติการณ์ที่ไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สิน นั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

มาตรฐานการพิสูจน์

1. การโต้สวนข้อเท็จจริง เพื่อให้ศาลตัดสินให้ริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ จะใช้วิธีซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

2. การโต้สวนข้อเท็จจริง เพื่อให้ศาลตัดสินให้ริบทรัพย์สินนั้น จะไม่นำมาใช้ กับการโต้สวนข้อเท็จจริงว่า เป็นการฟ้อง เพื่อพิสูจน์เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้

4.7 ประเทศมาเลเซีย

4.7.1 พระราชบัญญัติยาอันตราย (การริบทรัพย์สิน) พ.ศ.2531 (Dangerous Drugs (Forfeiture of Properties) Act 1988)

วัตถุประสงค์ พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพื่อทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติยาอันตรายปี 1952 หรือกฎหมายต่างประเทศอื่น ที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด

เป้าหมายดำเนินการ ดำเนินการต่อบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกประเทศมาเลเซียและ

ไม่ว่าจะดำเนินการโดยลำพังหรือร่วมกันลักลอบค้ายาเสพติด ตลอดทั้ง นำเข้า ส่งออก ยาเสพติด อันเป็นผลให้มีการค้ายาเสพติดกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มชนในประเทศมาเลเซีย และส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการสาธารณสุข ความมั่นคง ความปลอดภัย และศีลธรรมและจากการลักลอบค้ายาเสพติดดังกล่าว ทำให้ผู้กระทำได้รับทรัพย์สินจากการค้านั้น

มาตรา 2 คำจำกัดความ

“ทรัพย์สินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย”(Illegal Property) หมายถึง ไม่ว่าทรัพย์สินใดๆ ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกประเทศมาเลเซีย และ

(ก) ส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินหรือทั้งหมด ได้รับจากการกระทำที่มีชอบ ภายหลังกฎหมายนี้ใช้บังคับ

(ข) รายได้ รายรับ เงินได้ หรือทรัพย์สิน ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมด ได้มาจาก (ก)

(ค) ส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สิน หรือทั้งหมดได้รับมาจาก หรือโดยวิธีการของ ทรัพย์สิน ที่อ้างถึงในวรรค (ก) หรือ (ข)

(ง) ส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินที่ค้นพบหรือเชื่อว่ามีทรัพย์สิน ที่อ้างถึงในวรรค (ก) (ข) หรือ (ค) หรือรายได้ใดๆ ที่ได้รับ หรือประโยชน์ของทรัพย์สิน

(จ) ทรัพย์สินซึ่งใช้ หรือเคยใช้ช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก ในกิจกรรมที่ต้องห้ามใดๆ หลังจาก พระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ

(ฉ) ทรัพย์สินซึ่งอยู่ภายใต้การกระทำความผิด ตามมาตรา 3,4 หรือ 27(7) หรือตารางการกระทำความผิด หรือตามที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือ

(ซ) ทรัพย์สินอันเนื่องมาจากพฤติการณ์ซึ่งไม่จำกัดประเภท มูลค่า แหล่ง หรือ สถานที่ค้นพบ หรือเวลาการกระทำหรือสถานที่ที่ได้มา หรือบุคคลจากที่ได้รับมา หรือปริมาณทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วในวรรคก่อน ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในขอบเขตของวรรคก่อน

“ทรัพย์สิน”(Property) หมายถึงทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้และเคลื่อนที่ไม่ได้ และรวมทั้ง

(ก) สิทธิ ตอกเบีย สิทธิเรียกร้อง เอกสิทธิ อำนาจ สิทธิพิเศษ ไม่ว่าจะมียู่ในขณะนั้นหรือที่จะมีในอนาคต อันเกี่ยวเนื่องกับทรัพย์สินหรือมูลค่าของทรัพย์สิน

(ข) ยานพาหนะสำหรับบรรทุก ใช้นัดพบ ปลอ่ยหรือการโอนด้วยวิธีอื่นๆ หรือ จำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ ที่ซึ่งบุคคลใช้ยานพาหนะ เป็นผู้เกี่ยวข้อง หรือครอบครองหรือ เข้าถือสิทธิที่

เกิดขึ้นได้รวมตลอดถึงผลประโยชน์ หรืออย่างน้อยที่สุดที่เป็นผลประโยชน์

- (ค) ตราสาร
- (ง) หลักทรัพย์
- (จ) ชุรกิจใดๆ
- (ฉ) ทรัพย์สินที่จับต้องได้ และที่จับต้องไม่ได้

มาตรา 5 การริบทรัพย์สินตามคำฟ้องในความผิด ตามมาตรา 3 หรือมาตรา 4 (Forfeiture of property upon Conviction for an offences under Section 3 or 4)

ในกรณีที่ถูกศาลฎีกาฟ้อง (Convicted of) ว่ามีความผิด ตามมาตรา 3 หรือมาตรา 4 ศาลที่ตัดสินจะต้องริบทรัพย์สินทั้งหมด ซึ่งเป็นความผิดหรือเคยใช้กระทำความผิด

มาตรา 6 การพิสูจน์ความผิดของการริบทรัพย์สิน ตามมาตรา 3 หรือมาตรา 4

ในกรณีที่พิสูจน์ เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าได้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 3 หรือ 4 ศาลจะต้องออกคำสั่งริบทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความผิดหรือซึ่งเคยใช้กระทำความผิดนั้น แม้จะไม่มีผู้ถูกฟ้องว่าเป็นความผิดก็ตาม

การริบทรัพย์สินของผู้ที่รับผิดชอบ (Forfeiture of property of liable person)

มาตรา 8 คำขอต่อศาลสูง

(1) ถ้าพนักงานอัยการมีเหตุอันเชื่อได้ว่าบุคคลใดเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบ อาจจะเสนอคำร้องต่อศาลสูง เพื่อให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินของบุคคลซึ่งยึดถือครอบครอง และซึ่งพนักงานอัยการมีเหตุอันเชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่มีชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 10 การริบทรัพย์สินในคดีที่ฟ้องร้อง

(1) การพิจารณาประกาศที่แสดงเหตุยกขึ้นตามมาตรา 9(1) ศาลจะต้องดำเนินการพิจารณาพยานหลักฐาน ซึ่งอาจได้รับจากบุคคลที่มีผลกระทบหรือโดยพยานบุคคลใดๆ ที่ยื่นให้โดยการแสดงของบุคคลนั่นเอง

(ก) ว่าตนไม่ต้องรับผิดชอบ

(ข) ว่าทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนที่ระบุไว้ในคำขอของพนักงานอัยการไม่เป็นทรัพย์สินที่มีชอบด้วยกฎหมายหรือ

(ค) ว่าตนไม่ใช่ผู้ครอบครองทรัพย์สินทั้งหมดที่ระบุไว้ในคำขอของพนักงานอัยการ

(2) ศาลจะต้องบันทึกการค้น สรุปรายการดำเนินการตามอนุมาตรา (1) และ (2)

(ก) ไม่ว่าผู้ได้รับผลร้ายเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่

(ข) ไม่ว่าทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วน ที่ระบุในคำขอของพนักงานอัยการเป็นทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และ

(ค) ไม่ว่าบุคคลที่ได้รับผลร้ายเป็นผู้ยึดถือ ครอบครอง ทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมายทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่

(5) ในกรณีที่ศาลบันทึกการค้นตามอนุมาตรา 4 เพื่อเป็นผลว่าบุคคลที่ได้รับผลร้ายเป็นบุคคลที่รับผิดชอบ ว่าทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนที่ระบุในคำขอของพนักงานอัยการเป็นทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย และบุคคลที่ได้รับผลร้ายเป็นผู้ยึดถือ ครอบครอง ทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมายนั้น จะต้องสั่งให้รับทรัพย์สิน ภายใต้บังคับบัญญัติของส่วนนี้

(6) ในกรณีที่ศาลพบว่าทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วน ที่ระบุไว้ในคำร้องขอของพนักงานอัยการ เป็นทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย แต่ว่าบุคคลที่ได้รับผลร้ายไม่เป็นผู้ครอบครอง และโดยปราศจากความระมัดระวัง แม้ว่าศาลจะพบว่าบุคคลที่ได้รับผลร้ายจะเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ก็ตาม ศาลจะต้องสั่งให้รับทรัพย์สินนั้น เว้นแต่ว่าบุคคลอื่นนั้นจะใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมายว่าเป็นผู้ซื้อโดยสุจริต มีค่าตอบแทน หรือพนักงานอัยการแจ้งต่อศาลว่า จะทำคำขอใหม่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย ต่อบุคคลที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าบุคคลที่ได้รับผลร้าย

(7) ในกรณีที่บุคคลอื่นใช้สิทธิเรียกร้องตามอนุมาตรา (6) เพื่อใช้สิทธิที่ชอบด้วยกฎหมายต่อทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมายว่า เป็นผู้ซื้อโดยสุจริต มีค่าตอบแทน ศาลจะต้องดำเนินการพิจารณา สิทธิเรียกร้องนั้น และถ้าหลังจากให้โอกาสพนักงานอัยการคัดค้านสิทธิเรียกร้องนั้นหาใช่เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าบุคคลนั้นไม่ใช่ผู้ซื้อที่สุจริต มีค่าตอบแทน ศาลจะต้องสั่งรับทรัพย์สินนั้น

มาตรา 35 การสันนิษฐานความรับผิดชอบของบุคคล และทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมายในกรณีที่การดำเนินการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ถูกนำมาใช้ต่อบุคคลหรือเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ บนพื้นฐานบุคคลที่ต้องรับผิดชอบ หรือทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย ศาลต้องสันนิษฐานว่าบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบ และทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่ว่าบุคคลผู้ถูกรับทรัพย์สินจะพิสูจน์โดยน่ายานหลักฐานเข้าสืบ และในกรณีที่อ้างพยานหลักฐาน พนักงานอัยการจะต้องใช้สิทธิคัดค้านเช่นเดียวกัน

4.7.2 สรุปกระบวนการริบทรัพย์สินของ Dangerous Drugs (Forfeiture of Properties) Act 1988

วัตถุประสงค์ พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพื่อทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติยาอันตราย ค.ศ.1952 หรือกฎหมายต่างประเทศอื่น ที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด

เป้าหมายการดำเนินการ ดำเนินการต่อบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกประเทศมาเลเซีย และไม่ว่าจะดำเนินการโดยลำพังหรือที่ร่วมกันลักลอบค้ายาเสพติดตลอดทั้งนำเข้าส่งออกยาเสพติด อันเป็นผลให้มีการใช้ยาเสพติดกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มชนในประเทศมาเลเซีย และส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสาธารณสุข ความมั่นคง ความปลอดภัย และศีลธรรม และจากการลักลอบค้ายาเสพติดดังกล่าว ทำให้ผู้กระทำได้รับทรัพย์สินจากการดำเนิน

"ทรัพย์สิน" หมายถึง ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้ หรือที่เคลื่อนที่ไม่ได้ และรวมทั้ง

(ก) สิทธิ ดอกเบี้ย สิทธิเรียกร้อง เอกสิทธิ อำนาจ สิทธิพิเศษ ไม่ว่าจะมียู่ในขณะนั้นหรือที่จะมีในอนาคต อันเกี่ยวเนื่องกับทรัพย์สินหรือมูลค่าของทรัพย์สิน

(ข) ยานพาหนะสำหรับบรรทุก ใช้นัดพบ บล้อ หรือการโอนด้วยวิธีอื่นๆ หรือจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ ที่ซึ่งบุคคลใช้ยานพาหนะ เป็นผู้เกี่ยวข้อง หรือครอบครองหรือเข้าถือสิทธิที่เกิดขึ้นได้ รวมตลอดถึงผลประโยชน์ หรืออย่างน้อยที่สุดที่เป็นผลประโยชน์

(ค) ตราสาร

(ง) หลักทรัพย์

(จ) ชุรกัจใดๆ

(ฉ) ทรัพย์สินที่จับต้องได้ และที่จับต้องไม่ได้

"ทรัพย์สินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย" หมายถึงทรัพย์สินใดๆไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกประเทศมาเลเซียและ

(ก) ส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินหรือทั้งหมดได้รับมาจากการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมายภายหลังการใช้บังคับกฎหมายนี้

(ข) รายได้ รายรับ เงินได้ หรือทรัพย์สิน ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดได้มาจาก (ก)

(ค) ส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินหรือทั้งหมดได้รับมาจาก หรือโดยวิธีการของ ทรัพย์สินที่อ้างถึงในวรรค (ก) หรือ (ข)

(ง) ส่วนหนึ่งส่วนใดของทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือ เชื่อว่ามีทรัพย์สินที่อ้างถึงในวรรค (ก) (ข) หรือ (ค) หรือรายได้ใดๆ ที่ได้รับหรือประโยชน์ของทรัพย์สิน

(จ) ทรัพย์สินซึ่งใช้หรือเคยใช้ช่วยเหลือ หรือ เพื่อให้ความสะดวกในกิจกรรม ที่ต้องห้ามใดๆ หลังจากพระราชบัญญัตินี้เริ่มใช้บังคับ

(ฉ) ทรัพย์สินซึ่งอยู่ภายใต้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(ช) ทรัพย์สินซึ่งเนื่องมาจากพฤติการณ์ใดซึ่งไม่จำกัดประเภท มูลค่า แหล่ง หรือสถานที่ที่ค้นพบ หรือเวลาการกระทำ หรือสถานที่ที่ได้มา หรือบุคคลจากที่ได้รับมา หรือปริมาณ ทรัพย์สินอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในขอบเขตของวรรคก่อน

การพิสูจน์ความผิดของการรับทรัพย์สิน

ในกรณีพิสูจน์ เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า ได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ศาลจะต้องออกคำสั่งรับทรัพย์สิน ซึ่งใช้กระทำความผิด หรือเคยใช้กระทำความผิดนั้น แม้จะไม่มี ผู้ถูกฟ้องว่าเป็นความผิดก็ตาม กรณีดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเป็นมาตรการทางแพ่ง

วิธีพิจารณา กระบวนการพิจารณารับทรัพย์สินให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลสูง โดยใช้ วิธีพิจารณาความอาญา แต่อย่างไรก็ตามถ้ากฎหมายนี้มีวิธีการโดยเฉพาะที่แตกต่างไปจากวิธี พิจารณาความอาญา ก็ให้ใช้วิธีพิจารณาตามกฎหมายนี้

วิธีการรับทรัพย์สิน

(1) กำหนดบุคคลที่จะต้องถูกดำเนินการรับทรัพย์สิน (เรียกว่า บุคคลที่ต้องรับผิด) ได้แก่

1.1 บุคคลที่ต้องฟ้องว่าได้กระทำความผิดตามกฎหมายนี้ หรือตามกฎหมาย ต่างประเทศ ที่ได้กระทำความผิดหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

1.2 บุคคลซึ่งถูกควบคุมตัวไว้ตามกฎหมายอื่น ก่อนการประกาศใช้กฎหมายนี้

1.3 บุคคลที่ถือครอง ปกปิด ได้รับ หรือใช้ทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย

(2) คดีรับทรัพย์สินเริ่มต้นโดย เมื่ออัยการมีเหตุอันควรเชื่อว่าคุณคดีใดเป็นบุคคลที่ต้อง รับผิดอัยการจะหาคำร้องฝ่ายเดียวเสนอต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งรับทรัพย์สินซึ่งบุคคลนั้นถือครอง อยู่ โดยอัยการมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นทรัพย์สินที่มีขอบด้วยกฎหมาย

(3) เมื่อศาลไต่สวนคำร้องของอัยการแล้ว หากศาลเห็นว่าคำร้องของอัยการถูกต้อง ศาลจะออกหมาย แจ้งให้บุคคลตามคำร้องทราบ เพื่อมาปรากฏตัวต่อศาล

(4) บุคคลตามหมาย อาจเสนอพยานหลักฐานต่อศาลปฏิเสธคำร้องของพนักงานอัยการ
ว่า

- ตนไม่ได้เป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบ
- ทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในคำพิพากษา เป็นทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย
- ตนไม่ใช่ผู้ยึดถือครองทรัพย์สินเช่นนั้น

(5) หากศาลเห็นว่าทรัพย์สินใดๆ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ระบุในคำร้องของ
พนักงานอัยการเป็นทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลจะสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลนั้นจะอ้าง
ว่าตนรับโอนมาโดยสุจริต หรือมีค่าตอบแทน

สรุป โดยทั่วไปประเทศต่างๆ จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับริบทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการ
กระทำผิด ทรัพย์สินซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิด หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำ
ความผิดโดยอาศัยกระบวนการยุติธรรมของศาล ซึ่งประเทศที่ต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับการ
ปราบปรามผู้เป็นตัวการหรือนายทุนผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งมีทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดเป็น
จำนวนมากศาล ได้ใช้บังคับกฎหมายที่แยกมาตรการการลงโทษผู้กระทำความผิดออกจาก
มาตรการในการริบทรัพย์สินให้เห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้บังคับ
มาตรการกฎหมายแตกต่างจากประเทศอื่นๆอย่างเห็นได้ชัด โดยมีมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง
(Civil Forfeiture) การริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture) และมาตรการ
ให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจริบทรัพย์สินได้ตามมูลค่าที่ได้กำหนดไว้

สำหรับมาตรการริบทรัพย์สินของประเทศอื่นๆ คือ อังกฤษ และกลุ่มประเทศในเครือ
จักรภพ เช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย ก็ได้มีการ
กำหนดมาตรการริบทรัพย์สินแยกต่างหากจากการลงโทษผู้กระทำความผิด กล่าวคือศาลสามารถสั่ง
ริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดได้ โดยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (ซึ่งเป็น
มาตรฐานการพิสูจน์ทางแพ่ง) ไม่ว่าจะ มีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

การริบทรัพย์สินนั้น มีวัตถุประสงค์อันสำคัญเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับ
ประโยชน์จากทรัพย์สินซึ่งเป็นผลได้มาจากการกระทำผิด โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดคดียา
เสพติด ซึ่งมีทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดเป็นจำนวนมาก จะสามารถนำทรัพย์สิน
นั้นไปใช้ในทางที่เป็นโทษต่อสังคม และประเทศชาติ ดังนั้นประเทศที่ต้องประสบปัญหาเสพติด
จึงได้พยายามกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการริบทรัพย์สิน ดังกล่าว